

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΒ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1965

ΑΡ. 24

ΑΦΟΥ ΤΟ ΑΓΝΟΥΝ

Εἰς τὴν βαρεῖαν οἰκονομικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν κρίσιν τὴν ὁποῖαν διερχόμεθα προσετέθη, ὡς μὴ ἄφειλεν, καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ τοιαύτη. Καὶ ἀπέβη οὕτω καθολικὴ. Καὶ ἐνετάθη ἡ σύγχυσις καὶ τὸ ἀδιέξοδον ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιδινούμεθα.

Βιαιοπάτη, ἐμπαθὴς καὶ ἐστερημένη ἀντικειμενικότητος καὶ ὠρίμου σκέψεως εἶναι ἡ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπίθεσις. Καὶ βεβαίως ἀπλῶς, πόσον ἀτροφικὴ εἶναι εἰς τὴν ὑλιστικὴν αὐτὴν ἐποχὴν μας ἡ ἔννοια τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου· καὶ πόσον νικηφόρος ἔχουν ἐξορμήσει, ἐκτρεφόμενα ὑπὸ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναρχίας, τὰ κατώτερα ἔνστικτα. Καὶ ἡ ψυχὴ ἡμῶν πληροῦται ὀδύνης, ἀλλὰ καὶ δέους. Διότι—ἐκόντες ἄκοντες—ἀναλογιζόμεθα τὴν διαπίστωσιν τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ, ὅτι εἰς παρομοίας περιστάσεις ἐπικρατεῖ καὶ λυμαίνεται τὰς κοινωνίας («ναυτικὴ ἀναρχία, κρείσσων πυρός»). Καὶ κακὸς θεωρεῖται «ὁ μὴ τι δρῶν κακόν».

Πρωτοφανεῖς ἀληθῶς εἶναι αἱ μεираκιώδεις ἀκαιρολογίαι καὶ τὰ παντοειδῆ λογοδαίδαλα κατασκευάσματα, πού ὅλως ἀνεπιεικῶς,

ἀστόργως, καὶ ἀνευλαβῶς ἐκτοξεύονται κατ' αὐτὰς κατὰ τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Καὶ μὲ στερωτικὸν αὐτόχρημα ἀρνητισμὸν λησμονοῦν οἱ νέοι ζήλωται τῆς Βυζαντινῆς ἀκριβείας, ὅτι χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνάς της διεφυλάχθη ἀλώβητος—ὡς Ὁρθοδοξία—ὁ ἀρχέγονος Χριστιανισμός. «Ὅτι αὐτὴ ἐθέρμανεν εἰς τοὺς μητρικοὺς της κόλπους τὰ καταφυγέντα εἰς τοὺς παγχαλέπους καιροὺς τῆς δουλείας—Ἑλληνικὰ γράμματα. Καὶ ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ σῴτειρα τροφὸς τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους τελικῶς ὠδήγησεν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Λησμονοῦν ἀκόμη, ὅτι ὅλως προσφάτως ἀνεστιβώθησαν, μὲ ἀπροσμετρήτους θυσίας, τὰ Ἐθνόσημά της. Καὶ ὅτι πεντακόσιοι νεομάρτυρες λειτουργοὶ της ἐσφαγίσθησαν ἀγρίως ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Πατρίδος. Ἄλλ' ἂς μὴ ξενιζώμεθα, ἐνθυμούμενοι, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς «τί γηράσκει ταχύτερον» ἀπεκρίθη—«Ἡ χάρις»...

**

Καὶ τὸ τραγικώτερον ὅλων εἶναι, ὅτι ὁ ἀνεπίτρεπτος καὶ ἔθνοφθόρος αὐτὸς σάλος ἀφορμὴν ἔχει τὴν ὅλως Πτωχοπροδρομικὴν ἀναγωγὴν τοῦ μεταθετοῦ εἰς ζήτημα περιωπῆς. Θεσμοῦ δηλαδὴ τὸν ὁποῖον πάντοτε ἐφῆρμονσεν ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ Διοικήσει της, ὡς

οὐδαμῶς ἀντικείμενον εἰς τὰ ἐπιτεύγματα τῆς πίστεως. Καὶ διότι μετρησιοῦτο εἰς εὐρυτέρους καὶ ὑψηλότερους ὀρίζοντας ἰδεῶν. Καὶ ὅμως κατεσυκοφαντήθη ἡ Ἱεραρχία μας ὡς χρυσομανῆς καὶ φίλαυτος καὶ φίλαρχος, διότι ἐζήτησε τιμητικὴν ἐκκλησιαστικὴν διακρίσιν διὰ τὰς ἐλαχίστας Ἀποστολικὰς Μητροπόλεις, ὡς ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Κόρινθος, οἱ Φίλιπποι καὶ αἱ Πάτραι, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Πρώτοκλήτος μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο, ἐνῶ καλῶς γνωρίζουν, ὅτι ἀπέθανον προσφάτως πτωχοὶ καὶ «γυμνότεροι ὑπέρου» Ἱεράρχαι, οἱ ὅποιοι ἐποίμαναν, διὰ μεταθέσεως, ἀφνειὰς Μητροπόλεις. Καὶ ὅτι χάρις εἰς τὸν θεσμόν αὐτὸν ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἠδυνήθη νὰ τοποθετῆ ἐκάστοτε εἰς ἐπικαίρους ἐθνικὰς ἐπάλξεις ὑπερόχους Ἱεράρχας, οἵτινες ἐπρομάχησαν τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, ὡς ὁ Γερμανὸς Καραβαγγέλης καὶ οἱ αἰοίδιμοι Ἐθνομάρτυρες Γρεβενῶν Αἰμιλιανὸς καὶ Χρυσόστομος Σμύρνης.

«Ἀνθρώπου χαρακτήρ ἐκ λόγου γνωρίζεται», ἔλεγον οἱ στωϊκοί. Καὶ ἀσφαλῶς ἡ τόσον ἀδοκῆτως ἐκραγεῖσα κατὰ τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἱεραρχίας καταιγίς, πᾶν ἄλλο ἢ ὑγιαῖνον θρησκευτικὸν συναίσθημα ἐμφαίνει. Ἀλλὰ μᾶλλον παράλογον ζῆλον καὶ κακόφρονα διάθεσιν. Καὶ ἅς προσέξουν οἱ σοβοῦντες διὰ τῆς ἀγορᾶς ζηλωταί, οἱ καλοπίστως πλανώμενοι, καὶ οἱ ἐξ ἠθικῆς ἀσιτίας σκευωροὶ τῆς ἀληθείας. Οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι καὶ τὸ Ἔθνος ἡμῶν ἐπινέμεται δεινότατος ὕλισμοῦ, ἀθεϊσμοῦ καὶ ἠθικῆς ἀναρχίας στρόβιλος· ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου κινδυνεύει τὸ σκάφος τῆς πατρίδος νὰ προσαράξῃ εἰς παντοίους ὑφάλους καὶ σκοπέλους. Καὶ ἀποτελεῖ ἀσυνεσίαν καὶ ἀνεπίτρεπτον ἀφροσύνην, νὰ κλονίζεται ἡ εἰλικρινῆς ἀφοσίωσις καὶ ἡ ἐνδόμυχος πίστις τοῦ λαοῦ μας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν του, τὴν ὁ-

ποῖαν τιμᾶ καὶ λατρεύει ὡς Παλλάδιον τοῦ Γένους. Καὶ εἰς αὐτὴν, ὡς εἰς ἀσφαλῆς καὶ ἀπρόσιτον τέμενος ἀναποθέτει πάσας τὰς ἐλπίδας του διὰ τὴν σωτηρίαν του καὶ τὴν προκοπὴν του.

Καὶ ἀφοῦ δυστυχῶς τὸ ἀγνοοῦν, εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφωτισθῶσιν ὑπὸ τῶν συμβούλων των οἱ ἀρμόδιοι, ὅτι ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι θεανδρική, ὅπως τοῦ Χριστοῦ. Καὶ δὲν εἶναι μόνον ἡ ὁρατὴ, ψηλαφητὴ, καὶ ἐξωτερικῶς κατανοουμένη ὡς ἱεροὶ ναοί, λειτουργικαὶ τελεταί, ἐνορίαὶ πιστῶν, καὶ ὡς ὄργανισμὸς καὶ θεσμὸς στηριζόμενος εἰς ἀρχὰς νομικὰς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀόρατος καὶ ἀψηλάφητος τοιαύτη ὑφισταμένη ὡς ἐσωτερικὴ πνευματικὴ πραγματικότης· καὶ μόνον διὰ τῆς πίστεως ἀποδεικνυομένη. Καὶ ἀποτελεῖ αὕτη τὸ μυστικόν Του σῶμα, πού ἐναγκαλίζεται τὴν παγκόσμιον ἀπειρότητα, μὲ πλήρωμα καὶ τέλος τῆς δημιουργικῆς τῆς πορείας τὸν καθαγιασμὸν τῆς ζωῆς, καὶ τὴν θέωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τῆς φύσεως τοῦ κόσμου. Καὶ ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀπενεμήθησαν εἰς τὴν ἐγκαθιδρυθεῖσαν ὑπὸ τοῦ θείου τῆς Ἰδρυτοῦ Ἱεραρχίαν τῆς χάρισματα καὶ ἐξουσίαι, αἱ ὁποῖαι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύνανται νὰ ὑποκατασταθοῦν ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἀρχῆς. Καὶ εἶναι ὅλως ἀθεολόγητον καὶ ἀπαράδεκτον Ἵπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων νὰ ὁμιλῇ περὶ ἀκυρώσεως χειροτονιῶν. Διότι ἐμφανίζεται οὕτω ἀπορρίπτων τὴν ὄντολογικὴν πραγματικότητά τῆς Ἐκκλησίας· τὸν ἀνεξάλειπτον χαρακτήρα τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης· τὴν οἰκουμενικὴν τῆς ἀλήθειαν· καὶ τὰ θεοπαράδοτα δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὴν ὁ Κύριος πρὸς πραγμάτωσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΣΕΒΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀσφαλῶς θὰ παρακολουθήτε εἰς τε τὸν ἡμερήσιον τύπον καὶ περιοδικὸν τοιοῦτον δυσμενῆ σχόλια, ἅτινα τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος· οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς χώρας προέβη ἐσχάτως εἰς δηλώσεις, αἵτινες καιρίως θίγουν τὸ κύρος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελοῦσαι αὐτόχρημα κατάφωρον ἀδικίαν καὶ δημιουργοῦσαι παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ συγχύσεις καὶ ἐσφαλμένας ἐντυπώσεις. Ἀφορμὴ τῶν ἀνωτέρω ἐγένετο τὸ γεγονός ὅτι κατόπιν συμφωνίας, ἐπελθούσης μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἡ Σεπτῆ Ἱεραρχία προέβη εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν χηρευουσῶν Μητροπόλεων, ἢ χρεῖα τῶν ὁποίων συμφώνως πρὸς δηλώσεις τοῦ ἀξιότιμου Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας «ἀπέβαινε εἰς ζημίαν οὐ μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους». Διὰ τὰς προσγινομένας ταύτας ἀνεπιτρέπτους ἀδικίας εἰς βᾶρος τοῦ κύρους τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς δυναμένας νὰ σκανδαλίουν βαρῦτατα τὴν συνείδησιν τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἶναι ἠναγκασμένη ἡ Ἱεραρχία νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν λαόν, ἔστω διὰ βραχείων, τὴν ἀλήθειαν, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ ἐπεχειρήθη νὰ παρουσιασθῇ Αὐτῇ, ὡς δῆθεν παρανομήσασα. Ἡ ἀλήθεια ἐν προκειμένῳ ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Κατόπιν μακρᾶς συνεργασίας τοῦ ἀρμοδίου ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, μετὰ μελῶν τῆς Ἱεραρχίας ἐκπροσωπησάντων Αὐτὴν ἐπῆλθεν ἀπόλυτος συμφωνία μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Κυβερνήσεως, τῆς δευτέρας ἀναλαβούσης τὴν ἄμεσον διευκόλυνσιν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ταχυτάτην πλήρωσιν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, δι' ἐκδόσεως Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, «ἧς ἡ ἰσχὺς θὰ ἤρχιζεν ἅμα τῇ δημοσιεῦσει αὐτῆς εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως». Τὴν ἐπελθοῦσαν ταύτην συμφωνίαν ἔσπευσεν ὁ ἀξιότιμος κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ ἀνακοινώσῃ διὰ τε τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τοῦ ἡμερησίου Τύπου, χαρακτηρίσας ταύτην ὡς εὐτυχὲς γεγονός καὶ διαβεβαιώσας

τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὅτι ἐντὸς ἡμερῶν θὰ ἀπέκτων αἱ χηρεύουσαι Ἱ. Μητροπόλεις τοὺς Ποιμενάρχας αὐτῶν. Ἡ Κυβέρνησις ἐκπληρώσασα τὰς ἐκ τῆς συμφωνίας αὐτῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀπορρευσάσας ὑποχρεώσεις της, ἔσπευσε πράγματι νὰ λάβῃ ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 196/2—11—65 τ. Α' Φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ὀρίσασα ὅπως δύο ἐκ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἦτοι Πειραιῶς καὶ Σερρῶν, πληρωθῶσι διὰ μεταθέσεως, τοῦ κ. Ὑπουργοῦ δηλώσαντος ὅτι «τὸ μεταθετὸν ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὡς δικαίωμα τῆς Ἐκκλησίας». Ὅθεν, δημοσιευθείσης εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἡ Σεπτῆ Ἱεραρχία τῇ συγκαταθέσει τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἤρχισεν ἐφαρμόζουσα ταύτην διὰ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ Καταλόγου τῶν ἐκλογίμων, πρὶν ἢ ὑποβληθῆ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἢ περὶ ἀναστολῆς αἰτήσις καὶ πρὶν ἢ συνεπῶς ἐκδοθῆ ἢ ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἢ ἀποδεχθεῖσα τὴν περὶ ἀναστολῆς αἴτησιν. Καὶ διὰ νὰ διασαφηνισθῶσιν ἔτι μᾶλλον τ' ἀνωτέρω προσθέτομεν καὶ τὰ ἐπόμενα :

Ἡ Ἱεραρχία εὐρίσκειται ἐν ἀπολύτῳ Κανονικῇ, νομικῇ καὶ ἠθικῇ τάξει ἐφαρμόσασα αὐστηρότατα τὴν Ὑπουργικὴν Πρᾶξιν, καθ' ὅσον ὅταν τῇ συμφώνῳ γνώμῃ τῆς Κυβερνήσεως ἤρχισε τὸν καταρτισμὸν τοῦ Καταλόγου τῶν Ἐκλογίμων βάσει τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῆς Πράξεως ταύτης, οὐδεμία, ὡς ἀνωτέρω ἐτονίσθη, κατ' αὐτῆς προσβολὴ εἶχε γίνεαι καὶ οὐδεμία ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶχεν ἐκδοθῆ. Δὲν ἦτο δὲ δυνατόν οὐδ' ἐπιτετραμμένον ὅταν πλέον εἶχεν ἀρχίσει τὸ πρῶτον μέρος τῆς διαδικασίας, νὰ ἀνακόψῃ τὸ ἔργον της ἢ Ἱεραρχία καὶ νὰ ἀποφύγῃ τὴν πλήρωσιν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσῳ ἢ ἀποδοχῇ τῆς περὶ ἀναστολῆς αἰτήσεως ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, δὲν ἐξηφάνισε τὴν Πρᾶξιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἐχει λοιπὸν ἄδικον ἢ Κυβέρνησις καταφερομένη κατὰ τῆς Ἱεραρ-

χίας καὶ τῶν ἐνεργειῶν Αὐτῆς καὶ θὰ ἔδει ἡ Ἱεραρχία νὰ παραπονεθῆ βαρύτερα κατὰ τῆς τοιαύτης συμπεριφορᾶς τῆς Κυβερνήσεως, διότι, ἐνῶ ἐφάνη λίαν πρόθυμος νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ αἶτημα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ συγχρόνως ἦτο καὶ αἶτημα αὐτοῦ τοῦ Ἔθνους, εἰς μίαν στιγμὴν ἠλλαξε πλήρως κατεύθυνσιν καὶ ἐν σκανδαλώδει σπουδῇ ἐκοινοποίησε τὴν περὶ ἀναστολῆς τῆς Πράξεως ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀξιώσασα τὴν εἰς τὸ μέσον τοῦ ἔργου τῆς Ἱεραρχίας διακοπὴν αὐτοῦ. Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, διατί ἡ Κυβέρνησις ἡ τόσον προθύμως ὑποσχεθεῖσα καὶ ἀμέσως πραγματοποιήσασα τὴν ὑπόσχεσίν της ταύτην πρὸς παροχὴν τῆ Ἐκκλησίᾳ δυνατότητος τῆς πληρώσεως τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ ἐξαγγείλασα μετ' ἀγαλλιάσεως τὸ γεγονός τοῦτο, ὡς μέγα ἐπίτευγμά της, ἐξ ὑστέρων μετέβαλε ἄρδην σκέψιν καὶ ἀπόφασιν; Ἡ ἀπάντησις εἶναι λίαν εὐκόλος: Τὰ λεγόμενα Χριστιανικά Σωματεῖα καὶ δύο ἕως τρεῖς Βουλευταί, οἵτινες στηρίζουν τὴν Κυβέρνησιν, ἤσκησαν ἐπ' αὐτῆς καταθλιπτικὴν καὶ ἀνεπιτρέπτου πίεσιν πρὸ τῆς ὁποίας ὑπεχώρησεν ἡ Κυβέρνησις, ἥτις θέλουσα ν' ἀποφύγῃ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθείας ταύτης καταφεύγει εἰς δηλώσεις καὶ ἐνεργείας θιγούσας ὄλως ἀδίκως τὸ κύρος τῆς Ἱεραρχίας, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ συγχρόνως τὴν μεταβολὴν τῶν σκέψεων της ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Ἡ Ἱεραρχία δὲν δύναται ν' ἀποκρύψῃ τὴν δεδικοιολογημένην ὀδύνην της ἐκ τῆς ἐξ ὑστέρων στάσεως ταύτης τῆς Κυβερνήσεως καὶ δὲν δύναται νὰ μὴ διαμαρτυρηθῇ ἐντόνως διὰ τὸ ὅτι ἐδέχθη ἡ Κυβέρνησις νὰ καταστήσῃ τὰ διάφορα Σωματεῖα ὑπερκυβέρνησιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τρόπον τινὰ διευκολύνουσα καὶ ἐξυπηρετοῦσα τὰ Σωματεῖα ταῦτα νὰ προβῇ εἰς μέτρα αὐτόχρημα ἐξευτελιστικά τοῦ κύρους τῆς Ἱεραρχίας καὶ καταργητικά τῶν ἀπὸ Θεοῦ καὶ τῶν Νόμων τῆ Πατρίδος δεδομένων εἰς τοὺς Ἱεράρχας ἐξουσιῶν, τοῦ ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἱεραρχία δηλοῖ, ὅτι, ἐὰν εἰς τὰς ἐνεργείας της πρὸς πληρῶσιν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ὑπάρχη νομικὴ τις ἀταξία, αὕτη βαρύνει ἐξ ὀλοκλήρου τὴν Κυβέρνησιν, καθ' ὅσον ἡ ὄφειλε νὰ μὴ προβῇ εἰς τὴν ἐκδοσὴν τῆς Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἡ ἀπαξ καὶ ἐξέδωκε ταύτην εἶχε χρέος στοιχειῶδες ἀλλὰ καὶ βαρύτερον, νὰ μετέλθῃ τὸ πᾶν ἐν τῷ ἐδάφει τῶν ἐξουσιῶν της, ὅπως περιβάλλῃ ταύτην διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ἔστω καὶ καθυστερημένως καὶ νὰ μὴ καταφεύγῃ εἰς τὰς περιγραφείσας ὧδε ἐνεργείας, αἵτινες ἐνῶ ἀδικοῦν ἡμᾶς ὄλως

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνεδριάσασα ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χρυσοστόμου, κατὰ τὴν σημερινὴν Αὐτῆς Συνεδρίαν ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως τὰ κάτωθι:

1) Ὅπως Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κερκύρας κ. Μεθοδίου, Ἐλασσῶνος κ. Ἰακώβου, Παραμυθίας κ. Τίτου καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφανίου ἐπισκεφθῆ τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Κομμμάτων καὶ ἐκθέσῃ εἰς αὐτοὺς τὰς ἀπόψεις της ἐπὶ τοῦ προκύψαντος Ἐκκλησιαστικοῦ θέματος.

2) Ὅπως γίνῃ ἡ δέουσα ὑπεύθυνος ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας διαφώτισις τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος α) διὰ μηνύματος ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν καὶ β) διὰ τῆς ἀποστολῆς Ποιμαντορικῆς Ἐγκυκλίου, καὶ

3) Ὅπως Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Θεσσαλιώτιδος κ. Κυρίλλου καὶ Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ ἐπισκεφθῆ τὸν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρθοσκευμάτων κ. Ὑπουργόν καὶ ἐπιδώσῃ αὐτῷ ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρ-

ἀναιτίως, ἐκθέτουσ τὴν ἰδίαν σοβαρῶς. Ἐν κατακλείδι ἡ Ἱεραρχία αἰσθάνεται ἱερὸν τὸ χρέος νὰ διαφωτίσῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ πᾶσαν ἐν τῷ Κράτει Ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν πάντων ἐπὶ τῶν θανασίμων κινδύνων, οἵτινες θὰ ἀνακύψουν διὰ τὴν ὑπόστασιν οὐ μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους, ἐκ τοῦ ἀνεπιτρέπτου γεγονότος, ὅτι γίνονται οὐ μόνον ἀνεκταί, ἀλλὰ καὶ προστατεύονται βάνανσοι ἐνεργεῖαι ἀρχηγῶν καὶ μελῶν τῶν δῆθεν Χριστιανικῶν Σωματείων, ἐνεργεῖαι φθάνουσαι μέχρι δημοσίου ἐξευτελισμοῦ τῶν Ἱεραρχῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς, πράγμα ὅπερ μαρτυρεῖ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα ἐνεργοῦντες καὶ δρώντες, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν ὑψηλοὺς καὶ εὐγενεῖς σκοπούς, ἀλλ' ἀποβλέπουν εἰς σκοτίας ἐπιδιώξεις, μελλούσας νὰ διαβρώσουν τὰ θεμέλια Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους, ἐὰν μὴ ἐξυπνήσουν πάντες καὶ λάβουν τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα κατὰ τῶν οἰκτρῶν αὐτῶν θορυβοποιῶν, τῶν ἀντιγραφόντων πλήρως καὶ ἐπακριβῶς τὰς μεθόδους τῶν ἀναρχικῶν. Ἡ Ἱεραρχία ἔχει τὴν ἐγκαύχησιν, ὅτι μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἐπλήρωσε τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις δι' ἀνδρῶν, ὧν ἡ πολιτεία καὶ ὁ βίος, κατὰ πάγκοινον ὁμολογίαν εἶναι ἀμεμπτος καὶ ἀνεπαίσχυντος.

χίας τὰς κάτωθι προτάσεις πρὸς τακτοποίησιν τοῦ ἔκκρεμούντος ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος.

Α) Νὰ τακτοποιηθῆ τὸ ζήτημα τῆς πληρώσεως τῶν Μητροπολιτικῶν Ἑδρῶν διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν σχετικῶν Βασιλικῶν Διαταγμάτων.

Β) Νὰ προωθηθῆ πρὸς ἐπιψηφίσειν εἰς τὴν Βουλὴν ἢ Πρᾶξις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὡς πρὸς τὰ σημεῖα α) τοῦ καταρτισμοῦ καὶ τῆς ἐπιψηφίσεως ὡς Κώδικος τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ β) τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Γ) Νὰ ἀνακοινωθῆ ὅτι Διατάξεις περιλαμβανόμεναι εἰς τὸ προτεινόμενον διὰ τοῦ τύπου Νομοσχέδιον εἶναι ὅλως περιτταὶ καθ' ὅσον δύνανται νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ὅστις θὰ τύχη τῆς ἐπεξεργασίας καὶ τοῦ καταρτισμοῦ, ὡς λεπτομερῶς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 184/1965 Πράξει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου γίνεται λόγος.

Τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον εἶναι ἀντικανονικὸν καὶ ἀντισυνταγματικὸν ὡς ἐρχόμενον εἰς ἀμειψωτάτην σύγκρουσιν α) πρὸς τὸν Συνοδικὸν Τόμον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ ἔτους 1850 «Διοικουσα ἡ Σύνοδος τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐπεμβάσεως», β) πρὸς τὴν Πατριαρχικὴν Συνοδικὴν Πρᾶξιν τοῦ ἔτους 1928 «περὶ διοικήσεως τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν», γ) πρὸς τὸ ἀρθρον 2 τοῦ Συντάγματος καὶ δ) πρὸς τὸ ἀπὸ 15/12/1959 Β. Δ/γμα «περὶ συνθέσεως, συγκλήσεως, λειτουργίας καὶ ἀρμοδιότητος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κ.λ.π.».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23-11-1965

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ Ἐπιτροπὴ ἢ ἐπισκεφθεῖσα τοὺς Πολιτικούς Ἀρχηγούς ἐξέθηκε τὰς ἀπόψεις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀπασχολούντος τὴν Ἐκκλησίαν θέματος.

Ἐσαύτως οἱ Σεβ. Θεσσαλιώτιδος κ. Κύριλλος καὶ Ἰωαννίνων κ. Σεραφεὶμ ἐξέθεκαν τὰ τῆς ἐπισκέψεως των παρὰ τῷ Κυρίῳ Ὑπουργῷ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσκευμάτων, εἰς ὃν καὶ ἐπέδωκαν συνοπτικὸν σημείωμα τῶν ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἀπόψεων τῆς Ἱεραρχίας πρὸς διευθέτησιν αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν διεξοδικὴν συζήτησιν ὠρίσθη Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν κ.κ. Θεσσαλιώτιδος, Μυτιλήνης, Ἰωαννίνων, Δημητριάδος καὶ Φθιώτιδος, ἡτις καὶ ἐξουσιοδοτήθη ὅπως συνεχίσῃ τὴν συζήτησιν μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσκευμάτων καὶ τοῦ Κυρίου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐξευρέσεως λύσεως τοῦ θέματος.

Εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω Ἐπιτροπὴν ἀνετέθη, ὅπως συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῶν ὑπ' ὄψει τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τεθέντων ἡδη ἐγγράφων τοῦ Ὑπουργείου διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἡ Ἱεραρχία ἀπέληξεν εἰς τὴν ἐν τῷ προσεχῇ μέλλοντι ἐκδοσιν ἰδίου δημοσιογραφικοῦ ὄργανου. Ὑπ' ὄψει τῆς Ἱεραρχίας ἐτέθησαν ἀθρόα τηλεγραφήματα ὀργανώσεων, σωματείων καὶ ἐκπροσώπων τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ διαφόρων Κοινωνικῶν τάξεων, διὰ τῶν ὁποίων διαδηλοῦται ἡ συμπαράστασις αὐτῶν πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν καὶ τὸ ἔργον τῆς, καὶ ἐκφράζουν τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ Χριστεπώνυμου πληρώματος διὰ τὰς ἐπιτυχεῖς ἐκλογὰς τῶν νέων Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25-11-1965

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Κατὰ τὴν σημερινὴν τελευταίαν Συνεδρίαν τῆς Ἱεραρχίας, λόγου γενομένου καὶ αὐθις ἐπὶ τῆς Κυβερνητικῆς προτάσεως περὶ συγκροτήσεως Ἀριστίνδην Συνόδου, ὁμοφώνως ἅπαντες οἱ Σεβασμιώτατοι Σύεδροι ἀπέρριψαν τὴν πρότασιν ταύτην, ὡς καταργητικὴν σειρᾶς ὅλης Ἱερῶν Κανόνων, οὐ μόνον μὴ ἀναγνωρίζοντων, ἀλλὰ καὶ ὀξέως καταδικάζοντων τὴν τοιαύτην Σύνοδον. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἠδύνατο, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἱεραρχίας, νὰ συνεργασθῇ μετὰ τῆς, συμφώνως τοῖς Ἱεροῖς Κανόσι καὶ τοῖς Νόμοις τῆς Πατρίδος, λειτουργούσης Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐσαύτως ἀπεφάσισεν, ὅπως παραγγείλῃ τοῖς Σεβασμιωτάτοις Τοποτηρηταῖς τῶν πληρωθειῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων νὰ παραδώσουν τὴν Ποιμαντορίαν τῶν Ἱερῶν τούτων Μητροπόλεων εἰς τοὺς κανονικῶς καὶ νομίμως νεωστὶ ἐκλεγέντας Ἱεράρχας, οἵτινες παρηγγέλθησαν ὅπως ἀμέσως μεταβῶσιν καὶ ἐνθρονισθῶσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30-11-1965

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ*

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ δημιουργηθέντος σάλου ἐπὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προβαίνει εἰς τὰς ἀκολούθους διαπιστώσεις.

1. Ἀδικοῦν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διαστρέφουν τὴν ἀλήθειαν ὅσοι ὁμιλοῦν περὶ παρανομίας τῆς Ἱεραρχίας. Τουναντίον, ἡ Ἱεραρχία ἐφήρμοσε κατὰ γράμμα τὸν Νόμον, ἐν προκειμένῳ τὴν Πράξιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Δὲν παρενόμησεν, ἐπὶ τρίμηνον, συνεδριάζουσα καὶ ἀναμένουσα τὴν ψήφισιν τῆς Μεταβατικῆς Διατάξεως. Ἐπροχώρησε δὲ μόνον, ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἐξέδωκε τὴν ἐν λόγῳ Πράξιν καὶ κατόπιν τῆς διαβεβαίωσης, ὅτι μόλις συνέλθῃ ἡ Βουλὴ θὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν κύρωσίν τῆς. Ἡ Ἱεραρχία ἐβασίσθη εἰς τὴν ἐπίσημον αὐτὴν διαβεβαίωσιν καὶ ἤρχισεν ἐφαρμοζομένη ἡ Πράξις ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας. Κατηρτίσθη νομίμως ὁ Κατάλογος τῶν ἐκλογίμων, ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ἐτηρήθησαν ἀπαρεγκλίτως πᾶσαι αἱ προβλεπόμεναι προθεσμίαι καὶ ἐδημοσιεύθη ὁ Κατάλογος εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία», κριθεῖσάν τῶν ὑποβληθεισῶν ἐνστάσεων ἐντὸς τοῦ προβλεπομένου πενθημέρου. Ὑπελείπετο τὸ στάδιον τῶν ἐκλογῶν. Καὶ ἐκοινοποιήθη, ἐν πρωτοφανεῖ σπουδῇ, ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Πράξεως. Γεγονὸς εἶναι, ὅτι ἡ Ἱεραρχία δὲν ἠθέλησε νὰ ἀνακόψῃ τὸ ἀρξάμενον ἔργον τῆς, συμμορφουμένη πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Ὅπως εἶναι γεγονός, ὅτι διὰ τῆς ἀναστολῆς δὲν ἠκυρώθη ἡ Πράξις, ἐφ' ὅσον κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ἐπομένου ἔτους πρόκειται νὰ συζητηθῇ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἡ προσφυγὴ κατὰ τῆς Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἐπομένως δὲν ἐσημειώθη παρανομία ἀπὸ μέρους τῆς Ἱεραρχίας, εἰς βᾶρος τῆς ὁποίας δύναται νὰ καταλογισθῇ, ὅτι δὲν συνεμορφώθη πρὸς ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο αὕτη νὰ διακόψῃ τὸ ἔργον τῆς, βασιζομένη εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τῆς κυβερνήσεως, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐμελλε νὰ κυρωθῇ ἡ Πράξις ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

2. Ἡ Ἱεραρχία ἐπέδειξε προσήλωσιν εἰς τὸν νόμον, τηρήσασα πᾶσας τὰς διατάξεις τῆς Πράξεως, τῆς ὁποίας ἡ ἰσχὺς ἤρξατο ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως; ἐτήρησε δὲ κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Δ/τος τοῦ 1959, εἰς τὰς ὁποίας παρέπεμπεν ἡ Πράξις. Ἀπορίας ἄξιον, πῶς ἡ Κυβέρνησις μετεστράφη, τι ἐμεσολάβησεν, ὥστε νὰ λάβῃ δυσμενῆ κατὰ τῆς Ἱεραρχίας θέσιν, καὶ ἡ ἴδια νὰ παρασυρθῇ εἰς ἐνεργείας μὴ ἀπολύτως συννόμους. Διότι α) ἐξέδωκε Β. Δ/γμα περὶ λήξεως τῶν

ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας, ἐνῶ τοιοῦτόν τι δὲν προβλέπεται ἐκ τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ β) προέβη εἰς τὴν σύνταξιν καὶ κατάθεσιν πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχεδίου, νέου, χωρὶς προηγουμένως νὰ ζητήσῃ ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὴν γνώμην τῆς Ἱεραρχίας, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς ὁποίας ἀνήκει τὸ ἔργον τοῦτο κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ Δ/τος τοῦ 1959.

3. Ἐπιχειρεῖται ἤδη, δίκην ἀντιποίνων, ἀνατροπὴ τῆς τάξεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς ψηφίσεως Νόμου, καθαρῶς ἐπαναστατικοῦ περιεχομένου, ἐφ' ὅσον ἡ Πολιτεία θὰ ὑπείσθη εἰς τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀσχληθῶμεν μὲ τὸ περιεχόμενον τοῦ σχετικοῦ Νομοσχεδίου. Ἐκφράζομεν ὁμῶς μίαν ἀπορίαν. Διατί τόση σπουδὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν κατάθεσιν τοιοῦτου νομοσχεδίου; Τί ἐμεσολάβησεν; Ἐὰν εἶχεν ἡ Κυβέρνησις ὠρισμένας προτάσεις καὶ μέτρα ἐξυπηρετικά τῆς Ἐκκλησίας, διατί δὲν τὰ εἰσηγήθη ἐν ψυχρῶ καὶ διατί δὲν ἐνόμισε πρέπον νὰ τὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς ἐν τῇ Πράξει προβλεπομένης Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς ὁποίας ἐμπίπτουν; Δὲν εἶναι τοῦτο καὶ μόνον ἀπόδειξις, ὅτι μετεστράφησαν ἀποτόμως αἱ ἀγαθαὶ διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεως, τῇ παρεμβολῇ, ἄγνωστον τίνων, παραγόντων ἰδίου ἐπιδιωκόντων σκοποῦς;

4. Ἐλέχθη ἐπανειλημμένως καὶ ἐγράφη καὶ διευπῶθη ἐπισήμως διὰ στόματος τοῦ κ. προέδρου τῆς κυβερνήσεως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία «πάσχει, νοσεῖ». Τώρα ἀνεκαλύφθη λοιπὸν ἡ νόσος τῆς Ἐκκλησίας; Καὶ ποῖοι ἐπιχειροῦν τὴν θεραπείαν; Ἄς περιορισθῶμεν νὰ μνημονεύσωμεν τὸ Γραφικὸν «ιατρέ, θεράπευσον σεαυτόν».

5. Ἡ Ἱεραρχία, ὡς Σῶμα καὶ ὡς Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ τῆς Χώρας, ὑφίσταται μίαν ἄνευ προηγουμένου ἄδικον καὶ ἀσεβῆ μεταχείρισιν. Πρῶτον, γίνεται σκοπίμως λόγος περὶ ἀνταρτῶν Ἱεραρχῶν, ποίων; τῶν συγκροτούντων τὴν συντριπτικὴν πλειοψηφίαν τῆς Ἱεραρχίας. Ἐνῶ ἀνταρσία εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς μειοψηφίας νὰ ἐπιβάλλῃ βιαίως τὴν γνώμην τῆς ἐπὶ τῆς πλειοψηφίας. Τοῦτο ἀποτελεῖ παραδεδεγμένην δημοκρατικὴν ἀρχὴν καὶ ὁμολογεῖται καὶ θεσπίζεται ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, οἱ ὁποῖοι ὀρίζουν «ἡ γνώμη τῶν πλειόνων κρατεῖται». Δεύτερον, κατηγορεῖται ἡ Ἱεραρχία ἐπὶ κατάλυσει τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας. Οὐδὲν τοῦτο ἀναληθέστερον. Τρίτον, ἐκαλλιεργήθη καὶ ἐπεβλήθη μία δυσμενεστάτη ἀτιμώσφαιρα εἰς βᾶρος τῆς Ἱεραρχίας, πρὸς παραπλάνησιν τῆς κοινῆς γνώμης. Τέταρτον, ἐνεφανίσθη ὡς διεργαζομένη τὴν κοινὴν γνώμην ἡ ὑπενθυμίζουσα ἡμέρας τῆς Κατοχῆς πεζοδρομικὴ διαμαρτυρία ἐγκαθέτων ἐν οἷς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, Παλαιοημερολογίται, ἀσχημονοῦντες κατὰ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ ἐπισήμου Κράτους. Πρωτοστατούντων δὲ τῶν

* Ἡ Εἰσηγήσις αὕτη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωεῖας κ. Τιμοθέου, ἀναγνωσθεῖσα καὶ ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 29ης Νοεμβρίου 1965, δημοσιεύεται ἀποφάσει αὐτῆς.

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ κ. ΤΙΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΛΛΑΣ ΟΜΟΔΟΞΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

Ἐν συνεχείᾳ τῶν ὑπὸ τῆς ἐλαχιστότητός μου κατὰ τὴν χθεσινήν συνεδρίαν λεχθέντων καὶ συγκεκριμένων ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐναντι τῆς Πολιτείας καὶ τὴν σχέσιν ταύτης πρὸς τὰς ἄλλας ὁμοδόξους Ἐκκλησίας προσθέτω τὰ κάτωθι :

Τὸ ἰσχύον παρ' ἡμῖν Σύνταγμα ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 περὶ αὐτῶν σημειῶι : «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον Ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἠνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τοὺς τε ἱεροὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς Ἱεράς παραδόσεις. Εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱεράς Συνόδου Ἀρχιερέων. Οἱ λειτουργοὶ ὅλων τῶν ἀνεγνωρισμένων θρησκείων ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐπιτήρησιν, εἰς ἣν καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατουσῆς θρησκείας.

Τὸ κείμενον τῶν Ἀγίων Γραφῶν τηρεῖται ἀναλλοίωτον· ἢ εἰς ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἀπόδοσις τοῦτου, ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπαγορεύεται ἀπολύτως. Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος. Ἡ ἐλευθερία ἄσκησις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ

προσβάλλῃ τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὰ χρηστὰ ἥθη. Οὐδεὶς δύναται ἐνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τὴν Πολιτείαν καθηκόντων ἢ ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Νόμων τῆς Χώρας».

Ἐρμηνευτικὴ δὴλωσις :

Εἰς τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τοῦ ἄρθρου δὲν ἀντίκειται ἢ εἰς τὰς Νέας Χώρας Ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις.

Ἐκ τῆς διατυπώσεως ἐπομένως τοῦ ἄρθρου τοῦτου τοῦ Συντάγματος συνάγομεν α) ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀναποσπάστως δογματικῶς ἠνωμένη μετὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου Ἐκκλησίας. β) Ὅτι τηρεῖ αὐτὴ ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τοὺς τε ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ τὰς Ἱεράς παραδόσεις καὶ συνεπῶς πᾶν ὅ,τι ἰσχύει ἐν αὐταῖς, δεόν νὰ ἰσχύῃ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ. γ) Ὅτι εἶναι αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱεράς Συνόδου Ἀρχιερέων. Τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα προέρχονται ἐκ τοῦ Θεοσυστάτου αὐτῆς ὀργανισμοῦ καὶ ἐκτείνονται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὀργανιστικόν, διοικητικόν καὶ ποιμαντικόν. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δυναμένης τῆς Πολιτείας νὰ ἀντικαθιστᾷ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ταῦτα ἢ νὰ περιορίζῃ τὴν αὐτοτέλειαν

γνωστῶν Βουλευτῶν ἐπετρέπη εἰς τὸν πλανώμενον ὄχλον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἱεροὺς χάρους καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς θείας λατρείας. Καὶ ἠγνοήθη ἢ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῆς ὑγιούς μερίδος τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Κλήρου, εὐρισκομένων παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἐκδηλουμένων ἐνθουσιωδῶς τόσον κατὰ τὰς γενομένας χειροτονίας, ὅσον καὶ κατὰ τὰς ἐνθρονίσεις Ἀγίων Ἀδελφῶν. Πέμπτον, ἐγράφησαν εἰς τὸν Τύπον, πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, ἄρθρα καὶ κρίσεις, γέμουσαι ἀσεβείας καὶ ἀδικίας, διαστρέφοντα τὴν ἀλήθειαν καὶ ὑποθάλλοντα τὴν ἀναρχίαν, ἐν ὀνόματι δῆθεν τῆς ἐνόμου τάξεως. Καὶ συνεκινήθησαν, λοιπόν, διὰ μίαν ἔστω τυπικὴν ἀταξίαν τῆς Ἱεραρχίας καὶ δὲν συνεκινήθησαν διὰ τὴν παράνομον καὶ πρωτοφανῆ σφράγισιν τοῦ Καθηδρικοῦ Ἱ. Ναοῦ, παρὰ τὰς προφάσεις, ἵνα μὴ συντελεσθῇ τὸ ἔγκλημα (;) τῆς ἐκλογῆς τῶν νέων Ἐπισκόπων ! Μέχρι χθὲς ἡ Ἱεραρχία κατεκρίνετο, διότι δὲν προέβαινε εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν. Καὶ δὲν προέβαινε, διότι ὁ ἰσχύων Νόμος ἐψηφίσθη παρανόμως, ἐφ' ὅσον δὲν ἐζητήθη ἢ κατὰ Νόμον γνῶμη τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπεργοί, λοιπόν, τότε οἱ Ἱεράρχαι. Τώρα, ποῦ ἠθέλησαν νὰ πράξουν τὸ ἱερόν των καθήκον, συμφώνως καὶ πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανό-

νας, περὶ τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς καταλληλότεροι τῶν νομομαθῶν κατὰ τεκμήριον εἶναι οἱ Ἱεράρχαι καὶ οἱ ἄρμόδιοι Καθηγηταὶ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, τώρα οἱ Ἱεράρχαι αὐτοὶ κατηγοροῦνται διὰ πρᾶξιν, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀνέμενον μόνον τὸν ἔπαινον καὶ τὰς εὐχαριστίας.

6. Ἡ Ἱεραρχία φρονεῖ, ὅτι δὲν θὰ βραδύνη νὰ διαλάμψῃ ἢ ἀλήθεια. Καὶ θὰ ἀποκαλυφθοῦν τὰ τεκταινόμενα καὶ ὅσοι κρύπτονται ὀπισθεν αὐτῆς τῆς καταδρομῆς. Πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν νέων Ἐπισκόπων καὶ ἡ πλήρωσις τῶν ἀπὸ μακροῦ χηρευουσῶν Ἱ. Μητροπόλεων ἱκανοποίησε τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα. Καὶ ἐξεπληρώσαμεν ἱερόν χρέος καὶ δοθεῖσαν πρὸς τὸν Λαὸν ἐπαγγελίαν. Μία παρατυπία καὶ μία ἔστω ἀνωμαλία δὲν θεραπεύεται διὰ τῆς ἀνωμαλίας. Μία ὁδὸς ὑπάρχει εἰς τὸ φῶς καὶ καθαρὰ, ἡ κύρωσις τῆς Πράξεως. Πρὸς τακτοποίησιν τῶν γενομένων—καὶ δὲν ἔγινε κανένα κακόν—καὶ τακτοποίησιν καὶ αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ ἀνήκον αὐτῇ μερίδιον τῆς συμπράξεως εἰς τὴν κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον ἐφαρμογὴν τῆς Πράξεως τοῦ Ἱ. Συμβουλίου· διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει εἶναι ἐκτεθειμένη, μένει δὲ μετέωρος καὶ ὁ ὑπ' αὐτῆς ἐγκριθεὶς Κατάλογος.

† Ὁ Μαρωνεὶας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

αυτής. Είς αυτό ἐδράζεται τὸ σύστημα τῆς συναλλαγῆς εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. δ) Οἱ ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐκδιδόμενοι Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι δέον νὰ εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ Συντάγματος, ἄλλως θὰ εἶναι ἀντισυνταγματικοὶ καὶ προσβαλλόμενοι τυχὸν ἄκυροι.

Εἰς τὴν γθεσινὴν μου εἰσήγησιν ἀνέφερον, ὅτι οἱ ψηφισθέντες Νόμοι τοῦ 1959 καὶ 1963 εἶναι ἀντισυνταγματικοί, διότι προσβάλλουν τὰ κυριαρχικὰ τῆς Ἐκκλησίας δικαιώματα, τὴν αὐτοτέλειαν ταύτης καὶ θεσπίζουν ἐν τῷ πολιτεύματι αὐτῆς διατάξεις ἀντικειμέναι πρὸς τὰς ἰσχυούσας εἰς τὰς λοιπὰς Ὀμοδόξους Ἐκκλησίας. Συγκεκριμένως λόγου χάριν περὶ τοῦ μεταθετοῦ ἢ τοῦ ἀμεταθέτου, οἱ ἰσχύοντες οὗτοι Νόμοι τῆς Πολιτείας, καταργοῦντες παντελῶς τὸ «μεταθετὸν» ἐρχονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἄλλας Ὀμοδόξους Ἐκκλησίας, αἵτινες διατηροῦσι τοῦτο ὡς «πράξιν» προαγωγῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν πράξιν τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἰσχύουσαν κατὰ τὴν μακρὰν ροὴν τῶν αἰώνων. Παρὰ δὲ τὴν ἐν τῷ Νόμῳ τοῦ 1959 περιληφθεῖσαν διάταξιν, καθ' ἣν προκειμένου περὶ ἐκκλησιαστικῶν νομοσχεδίων ἢ περὶ ἐκκλησιαστικῶν νόμων θεσπιζομένων ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων τῆς χώρας, ἀποφαίνεται προηγουμένως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ὡς Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ καὶ ἀνάγεται τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὰς ἀρμοδιότητας αὐτῆς, ἐν τούτοις ἐθεσπίσθησαν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ οὗτοι Νόμοι ἄνευ γνώμης τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνεκα τούτου δὲν ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀποφανθείσης τῆς Ἱεραρχίας κατ' ἐπανάληψιν, κατὰ τὴν συνέλευσιν αὐτῆς τοῦ ἔτους 1963 καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν ἔκτακτον αὐτῆς σύγκλησιν, καθ' ἣν 34 ἐναντι 4 ἐψήφισαν τὴν μὴ ἐφαρμογὴν αὐτῶν. Ἡ ἀντισυνταγματικότης τῶν Νόμων τούτων ἀπεδείχθη κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1963 συνέλευσιν τῆς Ἱεραρχίας. Ἐνεκα τούτου ἤξιωσα ν' ἀγνωσθοῦν τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τοῦ ἔτους 1959 ὅτε ἐψηφίζετο ὁ σχετικὸς Νόμος, διὰ νὰ δευχθῆ πόσον ἡγνοήθη παντελῶς ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία. Οὔτε κἀν μετὰ γνώμην ταύτης ἐθεσπίσθη ὁ Νόμος τοῦ ἔτους 1959, διὰ τοῦ ὁποῦ ἡ Πολιτεία ὑπεισῆρχετο εἰς τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου τοῦ 1963.

Ἄλλ' ἵνα καταστήσω σαφεστέραν τὴν συνεπείαν τῆς ψηφίσεως τῶν Νόμων τούτων διασάλευσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως, προστρέχω εἰς τὴν μελέτην «Σύνταγμα καὶ Ἱεροὶ Κανόνες» τοῦ ἀουδίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, τοῦ σοφωτάτου ἐκείνου Πατρός, τοῦ διὰ σπουδαίων αὐτοῦ ἐργασιῶν ὑποστηρίξαντος τὰ δίκαια τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἴδου λοιπὸν τὴν γράφει ἐν προκειμένῳ σὺν τοῖς ἄλλοις εἰς τὸ ἀνωτέρω βιβλίον αὐτοῦ σελ. 68—72 : «Παρ' ἡμῖν Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία εἶναι μὲν διακεκριμέναι ἀλλήλων, οὐχὶ ὅμως ἐντελῶς κεχωρισμέναι. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μὲν διακεκριμένη τῆς Πολιτείας, ἀλλ' οὐχὶ ξένη πρὸς αὐτὴν· μὴ ἀποτελοῦσα δὲ Κράτος ἐν

Κράτει, μηδὲ ὑποκειμένη τελείως τῇ Πολιτεία, αὐτοδιοικεῖται, συνεχομένη πρὸς τὸ Κράτος ὑπὸ τὴν περιορισμένην αὐτοῦ ἐπιτήρησιν. Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος ἡ Πολιτεία δὲν δικαιούται ν' ἀπορφύσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ προσβάλλῃ τοὺς ἱεροὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις. Πάντες οἱ κανόνες οὗτοι καὶ πᾶσαι αἱ ἱεραὶ αὐταὶ παραδόσεις, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιβαίνουν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος δέον νὰ τηρῶνται κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος ἀπαρασαλεύτως αἰετὲ εἰς τὸ δόγμα ἀναφέρονται, εἴτε εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος ἀσφαλίζει τὴν τήρησιν πάντων τῶν κανόνων καὶ πασῶν τῶν ἱερῶν παραδόσεων, ἄνευ διακρίσεως δηλαδὴ τῶν δογματικῶν ἀπὸ τῶν δικαιοδικῶν. Οὕτως ἡ Πολιτεία δὲν δύναται νὰ νομοθετῇ παραβιάζουσα τοὺς Κανόνας»¹.

Ταῦτα νομιζομεν ἀποτελοῦσιν ἀναιρέσιν τῶν ἀνωτέρω ἰσχυρισμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν φόβων μήπως ἡ Ἐκκλησία ἀποτελέσῃ Κράτος ἐν Κράτει ἂν ἀναγνωρισθῆ τὸ κύρος πάντων τῶν κανόνων. Περιττὸν κρίνομεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν καὶ εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ἐνισταμένων κατὰ τοῦ συντακτικοῦ κύρους τῶν ἱερῶν κανόνων, καθ' ὅν, ἐφ' ὅσον ἡ Πολιτεία δὲν ἐτήρησεν ἐν πᾶσι τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον τοῦ 1850 καὶ ἤδη ἐνομοθέτησεν ἀντιθέτως πρὸς τοὺς κανόνας, σημαίνει ὅτι δὲν ἔχουσιν οὗτοι συντακτικὸν κύρος. Ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶδομεν ὅτι εἶναι καταφανὴς ἡ ἀνακολουθία μεταξὺ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν περὶ Ἐκκλησίας νόμων καὶ ὅτι ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐκρίθησαν οὗτοι ἀντισυνταγματικοί. Τὸ ὅτι δὲ ἡ Ἐκκλησία, πιεζομένη ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἠνέχθη νόμους ἀντισυνταγματικούς καὶ ἀντικανονικούς καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐφαρμύξῃ αὐτοὺς πρὸς ἀποφυγὴν ρήξεως πρὸς τὴν Πολιτείαν, δὲν σημαίνει ὅτι οἱ κανόνες καὶ αἱ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας ἠτόνησαν καὶ ἀπώλεσαν τὸ κύρος των. Ἄλλως τε ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔπαυσε διαμαρτυρομένη καὶ ἐπικαλουμένη τὸ 2ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος καὶ ἐπιδιώκουσα πάντοτε τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως, διότι ὁμολογουμένως κατὰ μέγα μέρος εἰς καταπάτησιν τῶν ἱερῶν κανόνων ὀφείλονται πολλὰ τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ κοινωνίᾳ. Ὡς ἔγραφέ ποτε ὁ Μέγας Ἐθνάρχης, ὁ ὑποστάς μαρτυρικὸν θάνατον Πατριάρχης Κ/πόλεως Γρηγόριος ὁ Ε', «ὅσα μὲν κατὰ τοὺς θείους θεσμούς καὶ τοὺς ἱεροὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς κανόνας τυγχάνει διακυβερνώμενα, πολλὴν ἔχουσι τὴν χάριν παρὰ Θεοῦ καὶ κλέος μέγιστον, ὅσα δὲ τὸναντίον παραβαίνει τῶν ὅρων ἐκτρεπόμενα, ἐν τούτοις προφανῆς ἡ ἀκοσμία, κατάδηλος ἡ φθορὰ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ τῶν ψυχῶν ἀπώλεια».

Κατὰ τὴν ὑγιᾶ ἀντίληψιν καὶ ὀρθὴν ἐρμηνείαν διὰ τοῦ 2ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ἡ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία κηρύσσεται μὲν Αὐτοκέφαλος καὶ ἐνεργεῖ

1. Ν. Ν. Σαριπόλου, Ἑλληνικὸν Συνταγματικὸν Δίκαιον, τόμ. Β' ἐκδ. β', σελ. 552.

ΤΟ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΝΟΜΟΥ "ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ,,

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀνακύφαντος θέματος τῶν ἐκλογῶν τῶν νέων Μητροπολιτῶν κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Σ. Ἀλλαμανῆ Σχέδιον Νόμου «περὶ ρυθμίσεως Ἐκκλ. ζητημάτων μετὰ μακρῆς εἰσηγητικῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως». Τοῦτο, ὡς ἐγγράφη εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον καὶ ἐξηγγέλθη ἀπὸ ραδιοφώνου παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἐτέθη ὑπ' ὄψει τῶν κ. Ἀρχηγῶν τῶν Κομμάτων, ἐγένετο δὲ ἔκκλησις πρὸς πάντας τοὺς κ. Βουλευτὰς ὅπως ψηφίσωσι αὐτό.

Διερμηνεύοντες τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας ἐπιφέρομεν σχετικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τούτου, διὰ

ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα διοικουμένη ὑπὸ Ἱεραῶν Συνόδου Ἀρχιερέων, ἀλλὰ κεφαλὴν γνωρίζουσα αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεμελιωτὴν τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν ἐκ μέρους Ἐκκλησιῶν, εἶναι ἀναποσπαστῶς μετ' αὐτῶν ἠνωμένη διὰ τῆς αὐτῆς δογματικῆς πίστεως καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἱερῶν κανόνων καὶ παραδόσεων, ἐπιβάλλεται δὲ εἰς αὐτὴν ἵνα τηρῆ ἀπαρασλεύτως, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἐκεῖναι τοὺς ἱερούς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς κανόνας καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις.

Αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ 2οῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. Δὲν λέγει τὸ Σύνταγμα ἀπλῶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι δογματικῶς ἠνωμένη μετὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ὡς μέλος αὐτῆς, ἀλλὰ καθορίζει πλήρη τὴν ἐνότητά τὸ μὲν διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς αὐτῆς πίστεως, τὸ δὲ διὰ τῆς τηρήσεως τῶν αὐτῶν κανόνων καὶ τῶν αὐτῶν παραδόσεων. Ὅπως δὲν νοεῖται ὅτι ἄλλα δογματα ἔχει ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ ἄλλα ἢ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία, οὕτω δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ὅτι ἄλλους κανόνας καὶ ἄλλας παραδόσεις τηρεῖ αὕτη. Τηρεῖ τοὺς κανόνας καὶ παραδόσεις ὅχι καθ' ὃν τρόπον ὀρίζουσιν οἱ πολιτικοὶ νόμοι τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὡς ἐκεῖναι, καθ' ὃν δηλαδὴ τρόπον καὶ ἐκεῖναι. Οἱ πολιτικοὶ νόμοι τῆς Ἑλλάδος δὲν δύνανται νὰ θίξωσι κανόνας καὶ παραδόσεις, τηρουμένας ὑπὸ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὡς καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Τὸ τηρούμενον, οὕτως εἰπεῖν, δὲν εἶναι ἰδιάζον μόνον τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ καθολικὸν τοῦτο, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν, δὲν ἐκτείνεται ἢ δικαιοδοσία τῆς Πολιτείας, ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ μεταβάλλωσιν αὐτὸ οἱ πολιτικοὶ νόμοι τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ὑπάρχει, κυρίως εἰπεῖν, Ἐκκλησία Ἑλληνική, ἀλλ' ὑπάρχει Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Ἑλλάδι, συνεχομένη ἀδιασπαστῶς μετὰ τῆς ἀπανταχοῦ καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐπομένως ὅ,τι τηρεῖται ὑπὸ ταύτης κατ' ἀνάγκην δεόν νὰ τηρῆται καὶ

ν' ἀποδειχθῆ, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀντικανονικὸν καὶ ἀντισυνταγματικόν.

Κατ' ἀρχὴν τὸ περιεχόμενον τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἶναι λίαν προσβλητικὸν καὶ ἀνοίκειον πρὸς τὸ σεπτὸν σῶμα τῆς Ἱεραῶν Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις καὶ αἱ γινόμεναι ἐκλογαὶ Ἀρχιερέων, δὲν ἐγένοντο παρὰ τινος «παρασυγωγῆς» Μητροπολιτῶν, ἀλλὰ παρ' αὐτῆς ταύτης τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλ. Ἀρχῆς τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς Συνεδριάς τῆς ὁποίας μετέσχε καὶ ἡ σχετικὴ μειοψηφία. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι εἰς πᾶν βουλευόμενον σῶμα, οἰουδήποτε

ὑπὸ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας. Οὐδεμία δ' ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία, ἤμιστα δὲ ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐδήλωσέ ποτε ὅτι δι' αὐτὴν ἐκ τοῦ Συντάγματος τῶν ἱερῶν κανόνων ἰσχὺν ἔχουσιν οἱ «δογματικοὶ» κανόνες καὶ ἐκ τῶν παραδόσεων αἱ «δογματικαὶ» παραδόσεις. Ταῦτα εἶναι ἐντελῶς ἀνήκουστα, ἀλλὰ καὶ ἀκατανόητα, διὰ πᾶσαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, διότι οὐδαμοῦ παρουσιάσθη τοιαύτη σχολαστικὴ διάκρισις τῶν κανόνων καὶ τῶν παραδόσεων, εἰ μὴ μόνον, δυστυχῶς, ἐν Ἑλλάδι.

Οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος ἄς σεβασθῶσι τὸν ἀνεκτίμητον πνευματικὸν θησαυρὸν τοῦ Συντάγματος τῶν ἱερῶν κανόνων, καὶ ἄς μὴ θελήσωσι νὰ πιέσωσι τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ἀνήκει ὁ ὑπ' αὐτῶν ἐκπροσωπούμενος ἑλληνικὸς λαός, διὰ διατάξεως ἐν τῷ πολιτικῷ Συντάγματι περὶ τῶν δὲ ἱερῶν «δογματικῶν» κανόνων καὶ διὰ παραγραφῆς τῆς καθιερωμένης ἤδη κλασσικῆς φράσεως «τηροῦσα ἀπαρασλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τοὺς τε ἱερούς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς κανόνας καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις»².

Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τῶν λεχθέντων παρὰ τινων ἀγίων ἀδελφῶν περὶ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς κειμένους Νόμους τῆς Πολιτείας. Ὑπεράνω τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας εἶναι οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δυνάμεθα νὰ διαχωρίσωμεν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν ἄλλων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν ἢ νὰ ἐπιβάλωμεν τοὺς Νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ εὐρεθῶμεν τυχὸν εἰς διάστασιν μετὰ τῶν ἄλλων Ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐφαρμόζοντες τυχὸν Νόμους τῆς Πολιτείας, ἀντιτιθεμένους πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνας, τὰς παραδόσεις καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας.

10 Σεπτεμβρίου 1965

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

2. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες. Ἀθήναι 1936, σελ. 68-72.

τύπου και χαρακτήρος, αί αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφίαν, προκειμένου δὲ περὶ τοῦ θεοσυστάτου Ὁργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἰσχύουσι τὰ τῶν Ἱερῶν Συνόδων, ἐν οἷς ρητῶς ἀναφέρεται, «ἡ γ ν ὡ μ η τ ὶ ν π λ ε ι ὶ ὶ ν κ ρ α τ ε ἴ τ ω».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλ. τῆς Ἑλλάδος, συνεδριάσασα ἐπὶ ἐν τετράμηνον, ἐξήντησε πᾶν ὄριον ὑπομονῆς, ἀναμένουσα τὴν ἐκδοσὶν παρὰ τῆς Πολιτείας «τῆς μεταβατικῆς διατάξεως», ἀλλ' ἀτυχῶς λόγῳ τῆς ἐπελθούσης Κυβερνητικῆς κρίσεως δὲν παρείχeto εἰς αὐτὴν ὁ ἀπαραίτητος Νόμος, ἵνα πληρώσῃ τὰς κενὰς Μητροπολιτικὰς ἔδρας.

Εἰρήσθω δ' ὅτι ὁ Νόμος τοῦ 1963, τὸν ὁποῖον ἐπεκαλοῦντο μέχρι πρό τινος τὰ διάφορα σχήματα τῶν Κυβερνήσεων, εἶχε κατ' ἐπανάληψιν ἀπορριφθῆ παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, τόσον κατὰ τὸ ἔτος 1963 εὐθὺς ἅμα τῇ δημοσιεύσει του, ὅσον καὶ κατὰ τὰς προσφάτους συνελεύσεις τῆς Ἱεραρχίας, διότι ἀνευ γνώμης ταύτης ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ μάλιστα ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως ἀπουσία ὀλοκλήρου τῆς πτέρυγος τῆς τότε Ἀντιπολιτεύσεως.

Συνεπῶς οὐδὲν ἄλλον ἀπέμενεν, εἰ μὴ νὰ δοθῆ παρὰ τῆς παρουσίας Κυβερνήσεως ἢ δέουσα λύσις. Πρὸς τοῦτο ὁ Ὑπουργὸς Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας κ. Σ. Ἀλλαμανῆς ἐπίσκεφθεις τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομον ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐπικοινωνήσας μετὰ τῆς πρὸς τοῦτο ὀρισθείσης Ἐπιτροπῆς ἐξ Ἀρχιερέων τῆς Ἱεραρχίας, ἐδήλωσε κατηγορηματικῶς, ὅτι θέλει προβῆ εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὴν ὀριστικὴν ρύθμισιν τῆς ἐκκρεμότητος διὰ τῆς εἰσηγήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Παρεκάλεσε μάλιστα τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ εἰσηγηθῆ εἰς τὴν Ἱεραρχίαν, ὅπως μὴ ἐπιμείνῃ ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς Μεταβατικῆς Διατάξεως τῆς συνταχθείσης ἐπὶ Κυβερνήσεως Παπανδρέου καὶ περιλαμβανούσης 7 Μητροπόλεις διὰ μεταθέσεως, ἀλλ' ἄρκεσθῆ μόνον εἰς 2 ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ πορίσματα τῆς κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς διὰ Νόμου ἐργασθείσης πρὸς σύνταξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀνεγνώρισε τὸ δικαίωμα τῆς Ἐκκλησίας περὶ μεταθετοῦ τῶν Ἐπισκόπων κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς. Ἡ Ἱεραρχία συγκατετέθη εἰς τὰς προτάσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ ἐτέλει ἐν ἀναμονῇ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξήγγειλεν ἀπὸ ραδιοφώνου τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ ἐκκρεμοῦντος Ἐκκλ. θέματος.

Τοιοῦτοτρόπως ἐδημοσιεύθη ἡ σχετικὴ Πρᾶξις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἢ καθορίζουσα τὰ προσόντα τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, ἀναφέρονσα τὰς Μητροπόλεις Πειραιῶς καὶ Σερρῶν διὰ μεταθέσεως καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Πράξεως ταύτης ἐχώρησε πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἡ σειπτῆ Ἱεραρχία, μὴ πρεκκλίναςα ποσῶς.

Συνταχθέντος τοῦ καταλόγου τῶν ἐκλογίμων ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης, ἐστάλη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ ἐπεστράφη ἐγκεκριμένος παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Τὸ ὅτι τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἐξέδωκεν ἀπόφασιν ἀνασταλτικὴν τῆς Πράξεως τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου, δὲν σημαίνει ὅτι καὶ ἠκύρωσε ἐξ ὀλοκλήρου αὐτὴν. Συνειπῶς ἐὰν ἐπροχώρησεν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἱεραρχίας, ὑπαίτιος εἶναι ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἢ ὅποια ἐγνώριζεν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι πᾶσα Πρᾶξις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νομοθετικοῦ περιεχομένου προσβάλλεται ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ δὲν θὰ ἔπρεπεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ὀδηγηθῆ εἰς σάλλον ἢ Ἐκκλησία καὶ νὰ διαταραχθοῦν αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα, ἐπιφέρομεν σχετικὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχεδίου καὶ τῆς Εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Κατ' ἀρχὴν ἐκφράζομεν τὴν βαθυτάτην Ἡμῶν λύπην, διότι ὡς ἀντίποινα τῶν τελεσθέντων κατετέθη τὸ ἐν λόγῳ Νομοσχέδιον ἀνευ γνώμης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὁποῖου ἢ Εἰσηγητικῆ Ἐκθεσίς εἶναι λίαν προσβλητικὴ καὶ συκοφαντικὴ κατὰ τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερ. Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων. Καὶ ἐνῶ ποιεῖται λόγον περὶ «σ υ ν α λ λ η λ ί α ς» εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἐν τούτοις ἐκφράζεται κατὰ τρόπον ἄδικον περὶ τοῦ ἔργου τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ λίαν συκοφαντικὸν τοῦ ἐναρέτου βίου αὐτῶν, ἀφοῦ στηρίζεται εἰς φήμας δῆθεν τροφοδοτούσας τὸν τύπον «π ε ρ ι σ ο β α ρ ὶ ν π α ρ ε κ κ λ ί σ ε ω ν τ ὶ ν τ α γ ὶ ν τ ῆ ς Ἐ κ κ λ η σ ί α ς ἀ π ὸ τ ὶ ν ἀ ρ χ ὶ ν τ οῦ ἐ ν τ ἴ μ ο υ κ αὶ τ οῦ ἐ ν α ρ ἔ τ ο υ β ἴ ο υ».

Ὡς ἐν τῇ Εἰσηγητικῇ ἐκθέσει ἀναφέρεται, σκοπὸς τοῦ Ν/δίου εἶναι ἡ ἐξυγίανσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ κάθαρσις αὐτῆς, ἐνῶ πανθομολογούμενον γεγονός εἶναι ὅτι οἱ Σεβασμ. Ἱεράρχαι μας εἶναι στυλοβάται τοῦ Ἔθνους, ἡγέται πάσης κοινωφελοῦς καὶ πνευματικῆς δράσεως ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν καὶ ὅτι εἰς τὰς ἑκασταχοῦ Ἱερ. Μητροπόλεις συντελεῖται διὰ τῆς ἐνεργοῦ πρωτοβουλίας καὶ δραστηριότητος αὐτῶν κολοσσιαῖον πρᾶγματι ἔργον μεγάλης κοινωφελοῦς ἀξίας. Σκοπὸς ἐπομένως τοῦ Ν/δίου δὲν εἶναι ἡ λύσις τῆς κρίσεως καὶ ἡ ἐξυγίανσις τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων, ἀλλ' ἡ πλήρης ὑποταγὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ κελεύσματα τῆς Κυβερνήσεως. Πρωτοφανὲς εἰς τὰ χρονικὰ τῆς χώρας ἡμῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνεπτύχθη τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, εἶναι τὸ σφράγισμα τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ ὑπὸ τῶν Ἀστυνομικῶν ἀρχῶν. Ἀπαράδεκτα ἐπομένως ὅσα ἐν τῇ Εἰσηγητικῇ ἐκθέσει τοῦ Ν/δίου ἀναφέρονται κατὰ τῶν Σεβασμ. Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Τελείως ἀνακριβῆ καὶ ἀνυπόστατα τὰ κατ' αὐτῶν λεγόμενα, ἀσεβῆ καὶ ἄδικα, συντελοῦντα εἰς τὴν ρῆξιν τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας μάλ-

λον ἢ τὸν κατευνασμὸν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τούτων.

Τὸ Ν/διον εἶναι ἀντικανονικὸν καὶ ἀντισυνταγματικόν.

Α' Ἀντικανονικόν, διότι 1) παραθεωρεῖ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ρυθμίζει τὸ ἐσωτερικὸν πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱερῶν Κανόνων, τῶν ἐχόντων ἰσχὺν οὐ μόνον ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' εἰς ἀπάσας τὰς ὁμοδόξους Ἐκκλησίας. Οἱ Νόμοι τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας εἶναι σεβαστοί, ἐφ' ὅσον δὲν καταλύουν τοὺς ἱεροὺς κανόνας.

2) Ἡ σύστασις Ἀριστίνδην Συνόδου καὶ ἡ διάλυσις τῆς Ἱερ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ταύτης ὄργανου τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου εἶναι πρόκλησις καὶ ἐπαναστάσις ἐν τῷ θεοσυστάτῳ Ὄργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀριστίνδην Σύνοδος συνεστήθη ἐν καιρῷ ἐπαναστάσεων καὶ ξενικῆς κατοχῆς, ἐν ἡμέραις ὅμως εἰρήνης καὶ Δημοκρατίας ἐν τῷ Ἐθνῷ ἡμῶν σύστασις Ἀριστίνδην Συνόδου εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτος. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐψηφίζετο τὸ ἐν λόγῳ Ν/διον καὶ συνιστάτο Ἀριστίνδην Σύνοδος, θὰ κατελύετο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὑφισταμένη κανονικὴ καθεστῆναι τάξις ἐν τῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ προσεβάλλετο ἀνεπανορθώτως τὸ γόητρον καὶ τὸ κύρος αὐτῆς, οὐ μόνον εἰς τὰ πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ὁμοδόξους Ἐκκλησίας τῶν χωρῶν τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ καθεστώτος. Εἶναι ἀντικανονικὸν τὸ Ν/διον διότι εἰσάγει διατάξεις ἀντιθέτους πρὸς τὸ σύστημα διοικήσεως τῆς Ὁρθοδ. Ἀνατολ. Ἐκκλησίας, ἀφοῦ μεταβιβάζει πᾶσας τὰς ἀρμοδιότητας καὶ δικαιοδοσίας τῆς Ἱερ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας εἰς τὴν Ἀριστίνδην Σύνοδον. Κατὰ δεύτερον λόγον, διότι δέχεται «ἐν περιπτώσει ἐξ οἴουδ' ἂν ποτε λόγου ἀδυναμίας συγκροτήσεως ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ τῆς Συνόδου ταύτης ἐκ Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἢ διὰ σχολαζόντων Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἢ καὶ διὰ Μητροπολιτῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ σχολαζόντων τῶν ἐν Ἑλλάδι Μητροπόλεων τοῦ κλίματος τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου». Ἐὰν παρ' ἐλπίδα ἐπῆρχετο σκοτισμὸς εἰς τὴν Χριστιανικὴν συνείδησιν τῶν κ. Βουλευτῶν καὶ ἐψηφίζετο τοιοῦτος Νόμος, τότε θὰ ἐπῆρχετο ὀλοσχερῆς κατάλυσις τοῦ κανονικοῦ συστήματος διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας διὰ προσώπων ἀνευθύνων καὶ ξένων πρὸς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν τῶν συγκροτούντων, κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

3) Τὸ Ν/διον εἶναι ἀντικανονικόν, ὡς συγκρούμενον πρὸς τὸν Συνοδικὸν τόμον τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου τοῦ ἔτους 1850, ὅτε ἀνεκηρύχθη

Αὐτοκέφαλος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας περιελήφθη ἐν αὐτῷ διάταξις, διὰ τῆς ὁποίας ἐξησφαλίζετο ἡ αὐτοτέλεια ταύτης καὶ ρητῶς ἀνεφέρετο, ὅτι «διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐπεμβάσεως».

4) Τὸ Ν/διον εἶναι ἀντικανονικόν ὡς ἐρχόμενον εἰς ἀμεσωτάτην σύγκρουσιν πρὸς τὴν Πατριαρχικὴν Συνοδικὴν Πράξιν τοῦ ἔτους 1928 «περὶ διοικήσεως τῶν Ἱερ. Μητροπόλεων τῶν νέων χωρῶν». Κατ' αὐτὴν προσηρτήθησαν μὲν αἱ Μητροπόλεις τῶν νέων χωρῶν εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἔπαυσαν ὅμως νὰ εἶναι πνευματικῶς συνδεδεμένοι μετὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ἡ μνημόνευσις τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἴκ. Πατριάρχου παρὰ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν νέων χωρῶν καὶ ἡ χρῆσις τοῦ δικαιώματος παρ' αὐτῶν «τοῦ ἐκκλητοῦ». Ἐπομένως εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐψηφίζετο τοιοῦτος Νόμος, ἔχων ἰσχὺν καὶ ἐπὶ τῶν Μητροπόλεων τῶν νέων χωρῶν, θὰ ἔδει προηγουμένως νὰ τύχη τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον ἠγνοήθη παντελῶς παρὰ τοῦ Συντάκτου τοῦ Νομοσχεδίου τούτου. Καὶ τίς ἐγγυᾶται, ὅτι ἅμα τῇ κυρώσει τούτου οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν νέων χωρῶν δὲν θὰ ἀναφερθοῦν εἰς τὸ Οἴκ. Πατριαρχεῖον καὶ δὲν θὰ προσβάλουν τὰ διὰ τοῦ Νόμου τούτου θεσπιζόμενα;

5) Τὸ Ν/διον εἶναι ἀντικανονικόν, διότι προβλέπει τὴν συγκρότησιν Ἀριστίνδην Συνόδου ἐκ σχολαζόντων Μητροπολιτῶν. Σχολάζοντες Μητροπολίται καλοῦνται κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας νὰ λάβωσι μέρος εἰς τακτικὰς Συνόδους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μόνον εἰς περίπτωσιν διασαλεύσεως τῶν Δογμάτων τῆς Πίστεως ἢ ἀντιμετωπίσεως αἰρετικῶν διδασκαλιῶν, λυμαινομένων τὴν Ὁρθόδοξον Ποίμνην τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν ἰσχὺν ἔχουσιν οἱ ἱεροὶ Κανόνες, οἱ ὁποῖοι ὀρίζουν κατὰ τινὰ τρόπον συγκροτοῦνται μείζονες Σύνοδοι ἐπιλύσεως κανονικῶν θεμάτων διὰ παραβάσεις αὐτῶν παρὰ Ἱεραρχῶν, ἀσκούντων ὑπεύθυνον ἐν τῇ Ἀγίᾳ Ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ διαποίμανσιν καὶ διοίκησιν. Ἀλλ' οὔτε ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερεῖς δύνανται νὰ μετάσχωσι ταύτης, μὴ τηρουμένης τῆς κανονικῆς τάξεως τοῦ Συνοδικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέκρουσεν ὁμοφώνως κατὰ μίαν συνεδρίαν αὐτῆς τῶν προσφάτων αὐτῆς συνελεύσεων, πολὺ πρὸ τῆς παρουσίας ἐκτάκτου αὐτῆς, τὴν Ἀριστίνδην Σύνοδον.

6) Τὸ Ν/διον εἶναι ἀντικανονικόν, διότι δὲν ἀναγνωρίζει οὐδὲ τὰς γενομένας χειροτονίας τῶν νέων Ἀρχιερέων, ἀφοῦ ἀναφέρει, ὅτι «οἱ ἀκύρως ἐκλεγέντες καὶ χειροτονηθέντες Μητροπολίται κατ' ἐφαρμο-

γὴν τῆς ὑπ' ἀριθ. 184/65 Πράξεως Ὑπουργ. Συμβουλίου θεωρεῖται ὅτι δὲν ἀπώλεσαν τὴν ιδιότητα τοῦ ἐκλογίμου».

Πρωτοφανῆς καὶ πρωτάκουστος τοιαύτη παρὰ νομομαθοῦς ἀντίληψις, ἀγνοοῦντος, ὅτι τὰ μυστήρια εἶναι ἔγκυρα καὶ δὲν ἐπαναλαμβάνονται, φέροντα μεθ' ἑαυτῶν τὸ ἀνεξάλειπτον τοῦ χαρακτήρος. Οἱ χειροτονηθέντες ἐχειροτονήθησαν παρὰ κανονικῶν Ἀρχιερέων, κατὰ δὲ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδ. Ἀνατολ. Ἐκκλησίας, ἡ χειροτονία τούτων εἶναι ἰσχυρὰ καὶ κανονικὴ. Δικαίωμα τῆς Πολιτείας εἶναι ἡ νομικὴ τούτων ἀναγνώρισις. Οὐδὲν ἀπολύτως κωλύει ὅμως τούτους νὰ ἐκτελέσωσι τὰ Ἀρχιερατικὰ αὐτῶν καθήκοντα. Συνεπῶς ἐπαναλήψις χειροτονίας θὰ ἐσήμανεν, ὅτι αἱ γενόμεναι χειροτονίαι εἰσὶ κανονικῶς ἄκυροι, πρᾶγμα ἀπαράδεκτον διὰ πᾶσαν τὴν Ὁρθόδ. Ἀνατολ. Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλοίμονον ἂν εἶχε τοιοῦτον δικαίωμα ἡ Πολιτεία, νὰ ἀκυροῖ τὰ θεία μυστήρια τῆς Ἀγ. ἡμῶν Ἐκκλησίας! Συνεπῶς καὶ ἡ διάταξις αὕτη μαρτυρεῖ περιτράνως τὸ κανονικῶς καὶ συνταγματικῶς ἀβάσιμον τοῦ ἐν λόγῳ Ν/δίου. Οὐχ ἦπτον καὶ ἡ ἐκλογή αὐτῶν δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄκυρος, διότι ἐξελέγησαν παρὰ τῆς Ἱερ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ οὐχὶ παρ' Ἀρχιερέων μὴ μελῶν αὐτῆς καὶ κεχωρισμένως τοῦ ὑπευθύνου σώματος τῆς Ἱερ. Συνόδου. Τὰ προηγηθέντα τῶν χειροτονιῶν αὐτῶν Μεγάλα Μηνήματα ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου καὶ εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ Κώδικα τῆς Ἱερ. Συνόδου περιληφθέντα, περιτράνως μαρτυροῦσι τὸ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν. Νομοτύπως μόνον δὲν ἐκαλύφθησαν εἰσέτι ὑπὸ τῆς Πολιτείας καὶ οὐδὲν πλέον.

Β' Τὸ Ν/διον εἶναι καὶ ἀντισυνταγματικόν, διότι ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον σαφῶς ὀρίζει κατὰ τίνα τρόπον διοικεῖται ἡ Ὁρθόδ. Ἐκκλησία. Νόμοι ἀντιτιθέμενοι πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχουν ἰσχύϊν. Ὑπεράνω τῶν Νόμων εἶναι οἱ Ἱερ. Κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται εἰς ἀπάσας τὰς Ὁμοδόξους Ἐκκλησίας. Τὸ ἐν λόγῳ Ν/διον ψηφιζόμενον τυχὸν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων θὰ ἐπέφερε χάσμα μέγα εἰς τὸν τρόπον τῆς διοικήσεως τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων Ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν. Φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεὶς σοβαρὸς ἐπιστήμων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου ἢ τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου θὰ ἐδέχετο

ὑπεροχὴν τῶν νόμων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ὑπεράνω τοῦ κανονικοῦ συστήματος τῶν Ὁρθόδοξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἰσχύϊν τούτων ἐπ' αὐτῶν. Περί τῆς θέσεως τῶν ἐκάστοτε ἐκδιδόμενων Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ τῆς σχέσεως τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Ἱερ. Κανόνων ἐξεφράσθησαν κατὰ καιροὺς διαπρεπεῖς Συνταγματολόγοι καὶ Κανονολόγοι τῆς χώρας ἡμῶν καὶ θὰ ἔδει πρὸ τῆς καταθέσεως τοῦ εἰρημένου Ν/δίου εἰς τὴν Βουλὴν, ἡ Κυβέρνησις νὰ ἠρύετο ἐξ αὐτῶν αὐθεντικὰς γνωμοδοτήσεις, δεδομένου μάλιστα, ὅτι πολλακίς κατὰ τὸ παρελθὸν παρουσιάσθησαν περιστάσεις ἐξετάσεως τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ ἐδόθησαν αἱ προσηκουσαὶ ἀπὸ κανονικῆς καὶ Νομικῆς πλευρᾶς λύσεις εἰς τὰ προκύψαντα θέματα.

Τέλος καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Νόμον τοῦ 1959 καὶ τὰ σχετικὰ περὶ αὐτοῦ Β. Διατάγματα, τὰ ἀφορῶντα τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀρμοδιότης τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ν' ἀποφαίνεται ἐπὶ Ἐκκλ. Νόμων ἢ συντασσομένων Ἐκκλ. Νομοσχεδίων.

Παραλείπομεν ν' ἀναφερθῶμεν εἰς τὰς λοιπὰς διατάξεις τοῦ εἰρημένου Ν/δίου, τὰς ἀφορώσας τὴν ρύθμισιν οικονομικῆς φύσεως θεμάτων, διότι πάντα ταῦτα ἡμποροῦν ν' ἀποτελέσουν ἀντικείμενον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ὅστις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πορισμάτων τῆς Νόμῳ συσταθείσης Κληρικολαϊκῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στηριζομένης εἰς τὰς ἀπαντήσεις τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν, θὰ τύχη ἐν καιρῷ τῆς ἐπεξεργασίας καὶ τοῦ καταρτισμοῦ, ὡς λεπτομερῶς ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 184/65 Πράξει τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου ἀναφέρεται.

Τούτων οὕτως ἐχόντων δὲν ἀπομένει οὐδὲν ἄλλον διὰ τὴν Κυβέρνησιν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης τάξεως εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, εἰ μὴ νὰ προβῇ διὰ Νόμου, ἔχοντος ἀναδρομικὴν ἰσχύϊν, εἰς τὴν κύρωσιν τῶν γενομένων ἐκλογῶν τῶν Ἀρχιερέων καὶ τὴν ἐκδοσιν τῶν σχετικῶν Β. Διαταγμάτων. Πᾶν ἄλλο παρ' αὐτῆς λαμβανόμενον μέτρον, θὰ ἐπιφέρῃ μεγαλύτεραν ρῆξιν εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀνεπανόρθωτον κακόν, ἀνυπολογίστου διὰ τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος ἡμῶν ζημίας καὶ τῆς ὁποίας τὰς σοβαρὰς ἐπιπτώσεις οὐδεὶς δύναται ἀπὸ τοῦδε νὰ προΐδῃ.

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Κ. ΧΑΡ. ΦΡΑΓΚΙΣΤΑ

1. Τὸ ζήτημα τοῦ μεταθετοῦ τῶν Ἐπισκόπων, σπουδαῖον καὶ ἄξιον σοβαρᾶς μελέτης καθ' ἑαυτὸ, πρέπει νὰ ἐρευνηθῆ μετ' ἰδιαίτερας προσοχῆς εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν μας λόγῳ καὶ τοῦ μεγάλου θορύβου, τὸν ὁποῖον προῦκάλεσε παρ' ἡμῖν, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

II. Τὸ ζήτημα πρέπει ἐν πρώτοις νὰ ἐρευνηθῆ ἐξ ἐπόψεως κανονικῆς. Ποῖον εἶναι τὸ ἀληθὲς νόημα τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ ζήτημα κανόνων τῆς Ἐκκλησίας; Ἀπαγορεύουν ἀπολύτως τὴν μετάθεσιν τῶν Ἐπισκόπων ἢ ἐπιτρέπουν αὐτὴν ἢ ὑφ' ὀρισμένης προϋποθέσεως;

Πρῶτος καὶ βασικὸς σχετικὸς κανὼν εἶναι ὁ ἰδ' κανὼν τῶν Ἀποστόλων. «Ἐπίσκοπον μὴ ἐξεῖναι καταλείψαντα τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν ἐτέρα ἐπιτηδᾶν κἂν ὑπὸ πλειόνων ἀναγκάζηται, εἰ μὴ τις εὐλογος αἰτία ἢ τοῦτο, βιαζομένη αὐτὸν ποιεῖν, ὡς πλείοντι κέρδος δυναμένου αὐτοῦ τοῖς ἐκείσε λόγῳ εὐσεβείας συμβάλλεσθαι» καὶ τοῦτο δὲ οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ κρίσει πολλῶν ἐπισκόπων καὶ παρακλήσει μεγίστην».

Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ κανόνου τούτου προκύπτει ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατ' ἀρχὴν ἀποδοκιμάζει τὴν μετάθεσιν τῶν Ἐπισκόπων. Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὸν παρατεθέντα κανόνα ἐπιτρέπει τὴν μετάθεσιν τῶν Ἐπισκόπων ἂν ὑπάρχῃ εὐλογος αἰτία συνισταμένη εἰς ὠφέλειαν τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ὑπαρξίν τῆς ὠφελείας ταύτης δὲν ἐμπιστεύεται ὁ κανὼν οὔτε εἰς τὸν περὶ οὗ πρόκειται ἐπίσκοπον, οὔτε εἰς τὸν λαόν. Τὴν ὑπαρξίν τῆς ὠφελείας ἀναθέτει ὁ κανὼν εἰς τὴν κρίσιν πολλῶν ἐπισκόπων». Εἰς τὸν μέλλοντα νὰ μετατεθῆ ἐπίσκοπον ἀπαγορεύει ὁ κανὼν πᾶσαν ἀνάμιξιν. Οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλὰ παρακλήσει μεγίστην.

2. Ὡς σχετικὸς πρὸς τὸ θέμα φέρεται καὶ ἰε' κανὼν τῆς Α'. Οἰκονομικῆς Συνόδου.

Τὸ κείμενον τοῦ κανόνου τούτου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Διὰ τὸν πολὺν τάραχον καὶ τὰς στάσεις τὰς γενομένας ἔδοξε παντάπασι περαιοθῆναι τὴν συνήθειαν, τὴν παρὰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα εὐρεθεῖσαν ἐν τισὶ μέρεσιν, ὥστε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μὴ μεταβαίνειν μῆτε ἐπίσκοπον, μῆτε πρεσβύτερον, μῆτε διάκονον. Εἰ δὲ τις μετὰ τὸν τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου ἕρον τοιοῦτω τινὶ ἐπιχειρήσειεν ἢ ἐπιδοίῃ ἑαυτὸν πράγματι τοιοῦτω, ἀκυρωθήσεται ἐξάπαντος τὸ κατασκευάσμα καὶ ἀποκατασταθήσεται τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ἣ ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ πρεσβύτερος ἔχειροτονήθη».

Ὁ προκείμενος κανὼν ἀπαγορεύει τὴν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβάσιν τῶν ἐπισκόπων, τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων.

Ποία εἶναι ἡ ἔννοια τῆς μεταβάσεως; Ἀναφέρεται ὁ κανὼν μόνον εἰς τὴν ἄνευ τυπικῆς τοποθετήσεως εἰς ἄλλην πόλιν ἄσκησιν αὐτόθι ἱερατικῶν καθηκόντων ἢ περιλαμβάνει καὶ αὐτὴν τὴν κατ' ἀπόφασιν

τοῦλάχιστον τυπικὴν τοποθέτησιν εἰς ὀρισμένην ἱερατικὴν θέσιν ἄλλης πόλεως;

Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο πρέπει νὰ ἀπαντήσωμεν ὑπὲρ τῆς πρώτης ἐκδοχῆς, διότι ἄλλως πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ Οἰκονομικὴ Σύνοδος ἐθέσπισε τὸ ἀμετάθετον οὐ μόνον τῶν ἐπισκόπων ἀλλὰ καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν διακόνων. Τοιοῦτόν τι ὅμως οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν μαρτυρεῖται. Ἐπομένως ὁ ἰε' κανὼν τῆς Α' Οἰκονομικῆς Συνόδου εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸ θέμα μας.

3. Σχετικὸς πρὸς τὸ ζήτημά μας κανὼνας ἐθέσπισεν ἢ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος. α) Ὁ ἰστ' κανὼν τῆς συνόδου ταύτης ὀρίζει τὰ ἀκόλουθα: «Εἰ τις ἐπίσκοπος σχολάζων, ἐπὶ σχολάζουσιν ἐκκλησίαν ἑαυτὸν ἐπιρριψάς, ὑφαρπάξοι τὸν Θρόνον δίχα συνόδου τελείας. τοῦτον ἀπόβλητον εἶναι κἂν εἰ πᾶς ὁ λαὸς, ὃν ὑφῆρπασεν, ἔλοιτο αὐτόν».

Ὁ κανὼν οὗτος ἐπεκτείνει ἀπλῶς τὸν ἰδ' ἀποστολικὸν κανόνα εἰς τοὺς σχολάζοντας ἐπισκόπους. Τονίζει ὅτι σχολάζων ἐπίσκοπος δὲν δύναται νὰ ἐπιρριψῆ ἑαυτὸν ἐπὶ σχολάζουσιν ἐκκλησίαν καὶ ἂν ἀκόμη ὀλόκληρος ὁ λαὸς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἐκλέξῃ αὐτόν. β) Ἐπὶ πλέον ὁ κανὼν κα' τῆς αὐτῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου θεσπίζει τὰ ἀκόλουθα:

«Ἐπίσκοπον ἀπὸ παροικίας ἐτέρας εἰς ἐτέραν μὴ μεθίστασθαι, μῆτε αὐθαρέτως ἐπιρριπτόντα ἑαυτὸν, μῆτε ὑπὸ λαὸν ἐκβιαζόμενον, μῆτε ὑπὸ ἐπισκόπων ἀναγκαζόμενον· μένειν δὲ εἰς ἣν ἐκληρώθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξ ἀρχῆς Ἐκκλησίαν καὶ μεθίστασθαι αὐτῆς κατὰ τὸν ἤδη πρότερον περὶ τούτου ἐξενεχθέντα κανόνα».

Ὁ κανὼν οὗτος ἀπαγορεύει τὴν μετάθεσιν τῶν ἐπισκόπων, ὅχι μόνον ἂν οὗτοι ὑπὸ λαϊκῶν ἐκβιάζωνται, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἂν ὑπὸ «ἐπισκόπων ἀναγκάζωνται». Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης προσθήκης παρέχεται ἢ ἐντύπωσις ὅτι ὁ κανὼν κα' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, τροποποιῶν τὰ προηγουμένως ἰσχύοντα, ἀπηγόρευσε ἀπολύτως τὴν μετάθεσιν τῶν ἐπισκόπων.

Πλὴν ὅμως ἡ ἐρμηνεία αὐτῆ δὲν εὐρίσκειται ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν δευτέραν φράσιν τοῦ κανόνου. Πράγματι μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς μεταθέσεως, ὁ ἐρμηνευόμενος κανὼν ἐπιτάσσει εἰς τοὺς Ἐπισκόπους «μένειν» εἰς ἣν ἐκληρώθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξ ἀρχῆς ἐκκλησίαν καὶ μὴ μεθίστασθαι αὐτῆς κατὰ τὸν ἤδη πρότερον περὶ τούτου ἐξενεχθέντα κανόνα.

Ποῖος εἶναι ὁ ἤδη πρότερον περὶ τοῦ θέματος τούτου ἐξενεχθεὶς κανὼν; Μήπως εἶναι ὁ προηγουμένως παρατεθεὶς ἰστ' κανὼν τῆς αὐτῆς συνόδου; Ὁ κανὼν οὗτος ὅμως ἐπιτρέπει τὴν ἐγκατάστασιν σχολάζοντος ἐπισκόπου εἰς σχολάζουσιν ἐκκλησίαν μετ' ἀπόφασιν τελείας συνόδου. Μήπως ὁ ἐρμηνευόμενος κανὼν ἀναφέρεται εἰς τὸν ἰδ' ἀποστολικὸν κανόνα; Ἀλλὰ καὶ ὁ κανὼν οὗτος ἐπιτρέπει τὰς μεταθέσεις τὰς γνωμμένας

κρίσει πολλῶν ἐπισκόπων καὶ ὑπαρχούσης εὐλόγου αἰτίας.

Ἐν συμπεράσματι ἡ ἀναφορὰ τοῦ κα' κανόνος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου εἰς ἀπρότερον... ἐξενεχθέντα κανόνα», δημιουργεῖ ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὸ ἂν κατὰ τὸ ἀληθὲς νόημα αὐτοῦ αἱ μεταθέσεις ἀπαγορεύονται ἀπολύτως, ἀκόμη καὶ ἂν ὑπάρχη εὐλογος πρὸς τοῦτο αἰτία καὶ κρίσις πολλῶν ἐπισκόπων.

4. Σπουδαῖοι διὰ τὸ θέμα μας κανόνες εἶναι καὶ ὁ πρῶτος ὡς καὶ ὁ δεύτερος τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου.

Ὁ α' κανὼν τῆς συνόδου ταύτης ἔχει ὡς ἐξῆς: «Οὐ τοσοῦτον ἡ φαῦλη συνήθεια, ὅσον ἡ βλαβερωτάτη τῶν πραγμάτων διαφθορά, ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελιῶν ἐστὶν ἐκρίζωτέα, ἵνα μηδενὶ τῶν Ἐπισκόπων ἐξῆ ἀπὸ πόλεως μικρᾶς εἰς ἑτέραν πόλιν μεθίστασθαι. Ἡ γὰρ τῆς αἰτίας ταύτης πρόφασις φανερά, δι' ἣν τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρεῖται. Οὐδεὶς γὰρ πώποτε εὐρεθῆναι Ἐπισκόπων δεδύνηται, ὃς ἀπὸ μείζονος πόλεως εἰς ἐλαχιστοτέραν πόλιν ἐσπούδασε μεταστῆναι. Ὅθεν συνέστηκε διαπύρρῳ πλεονεξίας τρόπῳ ὑπεκκαίεσθαι τοὺς τοιοῦτους. Καὶ μᾶλλον τῇ ἀλαζονείᾳ δουλεύειν, ὅπως ἐξουσίαν δοκοῖεν μείζονα κερτῆσθαι». Καὶ συνεχίζει ὁ Β' κανὼν τῆς αὐτῆς Συνόδου:

«Εἰ δέ τις τοιοῦτος εὐρίσκειται μακρώδης ἢ τολμηρὸς, ὡς περὶ τῶν τοιούτων δόξαι τινὰ φέρειν παραίτησιν, διαβεβαιούμενον ἀπὸ τοῦ πλήθους πρὸς ἑαυτὸν κεκομίσθαι γράμματα, δῆλόν ἐστιν ὀλίγους τινὰς δεδυνῆσθαι μισθῶ καὶ τιμῆματι διαφθαρέντας, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ στασιάζειν, ὡς δῆθεν ἀξιοῦντας τὸν αὐτὸν ἔχειν Ἐπίσκοπον».

Οἱ κανόνες τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου δὲν ἀποδοκιμάζουν ἀπολύτως τὴν μετάθεσιν τῶν Ἐπισκόπων, ἀλλ' ἀποκρούουν τὴν μετάστασιν αὐτῶν ἀπὸ «πόλεως μικρᾶς εἰς ἑτέραν» ἐννοεῖται μείζονα. Τὰς μεταθέσεις ταύτας ἀπαγορεύουν οἱ παρατιθέμενοι κανόνες διότι ἀποδίδουν αὐτάς εἰς πλεονεξίαν καὶ ἀλαζονείαν. Ἐνεκα τούτου χαρακτηρίζουν αὐτάς ὡς φαῦλην συνήθειαν καὶ βλαβερωτάτην τῶν πραγμάτων διαφθοράν. Ἀκριβῶς δὲ φαῦλην περίπτωσιν ἀναφέρει ὁ β' κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, ἐν ἀμέσῳ συναφεῖα πρὸς τὸν πρῶτον εὐρισκόμενος. Ἀνακύπτει λοιπὸν τὸ ἐρώτημα, ἂν ὁ α' κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου ἀπαγορεύῃ καὶ τὰς κρίσει συνοδικῇ πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας γενομένας μεταθέσεις. Αἱ μεταθέσεις αὗται δὲν ἀποτελοῦν φαῦλην συνήθειαν. Μήπως πρέπει νὰ συστῆλωμεν τὸ γράμμα τοῦ κανόνος καὶ νὰ περιορίσωμεν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ εἰς τὰς ἐκ λόγων πλεονεξίας καὶ ἀλαζονείας προκαλουμένας μεταθέσεις;

5. Τὸ αὐτὸ τίθεται ζήτημα καὶ εἰς τὴν ἔρμηνειαν τοῦ Μη' κανόνος τῆς ἐν Κερθαγένῃ Συνόδου. Ὁ κανὼν οὗτος ἀπαγορεύει γενικῶς τὰς μετακινήσεις τῶν ἐπισκόπων. Ἡ συγκεκριμένη ὅμως περίπτωσις εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, εἶναι περίπτωσις ἐπιβάσεως ἄλλοτρίας ἐπισκοπῆς, ἀσφαλῶς γενομένης ἄνευ ἀποφάσεως συνοδικῆς.

III. Ἐλθωμεν τώρα εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς ἔρμηγευτάς τῶν κανόνων. Αἱ ἀπόψεις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ θέ-

ματος τοῦ μεταθετοῦ τῶν ἐπισκόπων διχάζονται. Κατὰ τινὰ ἀποψιν αἱ μεταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ἀπαγορεύονται ἀπολύτως, κατ' ἄλλην ὅμως ἀποψιν αἱ μεταθέσεις τῶν ἐπισκόπων, γινόμεναι συμφώνως πρὸς τὸν ἰδ' ἀποστολικὸν κανόνα κρίσει συνοδικῇ καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτρέπονται.

Ὁ Ζωναρᾶς σχολιάζων τὸν κα' κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου γράφει τὰ ἀκόλουθα: «Οὗτος δὲ ὁ κανὼν καὶ πλέον τι προστίθησι, τοῦτο δ' ἐστὶ... κἂν ὑπὸ ἐπισκόπων ἀναγκάζηται μὴ περιαιρεῖσθαι καταλιπεῖν τὴν ἐν ἣ ἐκκληρώθη πόλιν καὶ ἀπελθεῖν εἰς ἑτέραν».

Ὁ Ἀριστηνὸς εἰς σχόλιον εἰς τὸν αὐτὸν κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου λέγει τὰ ἐξῆς: «Ἐπίσκοπος καὶ ὑπὸ λαοῦ βιαζόμενος, καὶ ὑπὸ Ἐπισκόπων ἀναγκαζόμενος, μὴ μεθιστάσθω εἰς παροικίαν ἑτέραν».

Ὁ Ζωναρᾶς εἰς σχόλιον εἰς τὸν Α' κανόνα τῆς Συνόδου τῆς Σαρδικῆς γράφει τὰ ἐξῆς: «Ὁ οὖν Ἐπίσκοπος Κορδοῦης, Ὅσιος κεκλημένος, πρῶτος εἰσήγαγε γνώμην περὶ τῶν ἐκ πόλεως εἰς ἑτέραν πόλιν μεταβαίνόντων ἀρχιερέων. Εἰ γὰρ καὶ ἀποστολικοὶ κανόνες καὶ σύνοδοι τοῦτο ἐκώλυον, ἀλλ' ἔτι ἐγίνετο.

Ὁ δὲ κανὼν διορίζεται μηδένα ἐπίσκοπον καταλιμπάνειν τὴν πόλιν ἐν ἣ ἐχειροτονήθη καὶ μεταβαίνειν εἰς ἑτέραν. Φανεράν εἶναι γὰρ τὴν αἰτίαν τῆς μεταστάσεως», ἥτις ἐμφανίζει τὴν ἀπαγόρευσιν ὡς γενικὴν. Ἀναφέρεται ὅμως ἀφ' ἑνὸς εἰς τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας, ὁτινες ὡς ἐπανειλημμένως ἐλέγχθη, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ κρίσει πολλῶν ἐπισκόπων ἐπιτρέπουν τὴν μετάθεσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸν ἔρμηνευόμενον κανόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, ὅστις μόνον τὴν μετάθεσιν ἀπὸ ἐλάσσονος ἐπισκοπῆς εἰς μείζονα ἀπαγορεύει.

Περαιτέρω καὶ ὁ Ἀριστηνὸς σχολιάζων τὸν αὐτὸν κανόνα τῆς Συνόδου τῆς Σαρδικῆς γράφει τὰ ἀκόλουθα: «Ὁ παρῶν κανὼν τὰς μεταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ὅλως οὐ συγχωρεῖ γίνεσθαι, ἀλλὰ κἂν γένωνται, αὐστηρῶς τοὺς μετατιθεμένους κολάζει».

2. Ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ὅμως ὁ Ματθαῖος Βλάσταρης, εἰς τὸν σπουδαῖον αὐτοῦ ἔργον, τὸ Σύστημα κατὰ στοιχεῖον, θεωρεῖ τὰς πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας συνοδικῇ ἀποφάσει γενομένας μετακινήσεις ὡς θεμιτάς.

Ὁ Βλάσταρης διακρίνει τρία εἶδη μετακινήσεως Ἐπισκόπων, ἥτοι τὴν μετάθεσιν, τὴν μετάβασιν καὶ τὴν ἐπίβασιν. Τὰ δύο πρῶτα εἶδη θεωρεῖ θεμιτά, τὸ τρίτον ἀθέμιτον.

Τὴν μετάθεσιν ὁρίζει ὁ Βλάσταρης ὡς ἀκόλουθως: «Καὶ μετάθεσις μὲν ἐστὶ τὸ ἐξ ἐλάττονος ἐκκλησίας εἰς μείζονα ἀναχθῆναι τινὰ τῶν λόγῳ καὶ σοφίᾳ διαφερόντων καὶ τὴν εὐσέβειαν δυναμένων στηρίζαι». Ἐν συνεχείᾳ ὁ Βλάσταρης παραθέτει τὸ κείμενον τοῦ ἰδ' ἀποστολικοῦ κανόνος, τὸν ὁποῖον γράφωμεν κατὰ τὸν ἰδ' αἰῶνα θεωρεῖ προφανῶς ὡς ἰσχύοντα.

Θεμιτὴν θεωρεῖ ὁ Βλάσταρης καὶ τὴν μετάβασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως προσδίδει ἰδιάζουσαν ἔννοιαν. Κατ' αὐτὸν μετάβασις ὑπάρχει «ὅταν τις τῶν ἐπισκόπων, τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ καταληφθεῖσης ὑπὸ ἔθνων

γνώμη τῶν κατὰ τὴν χώραν ἐπισκόπων εἰς σχολάζουσαν ἑτέραν μεταβῆθι διὰ τε τὸ περὶ τὴν Ὁρθοδοξίαν αὐτοῦ ὑγιὲς καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιστήμην, νόμων τε καὶ δογμάτων»

Ὁ Βλάσταρης καταδικάζει αὐστηρῶς τὴν ἐπίβασιν εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν. (Ἐπίβασις δ' ἐστὶν ἡ κατὰ αὐτονομίαν ἢ κατὰ τινα φαύλην οἰκονομίαν τοῦ σχολῆν ἄγοντος ἢ καὶ τοῦ ἔχοντος ἐκκλησίαν ἐπισκόπου πρὸς χηρεύουσαν ἐκκλησίαν παράλογος ἐπεισαγωγὴ, ἢ τοσοῦτον ἐβδελύξαντο οἱ ἐν Σαρδικῇ θεῖοι πατέρες ὥστε καὶ ἀκωνιώτητον εἶναι παντὶ χριστιανῷ τὸν ἐργάτην ταύτης διωρίσαντο καὶ μηδὲ ἐν ταῖς τελευταίαις ἀναπνοαῖς λαϊκῆς κοινωνίας ἀξιῶσθαι). Εἶναι προφανές, ὅτι ὁ Βλάσταρης περιορίζει τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἁ κανόνος τῆς Συνόδου τῆς Σαρδικῆς εἰς ἀθαιρέτως καὶ ἀνωμάλως ἐπιβαίνοντας ἄλλοτριας ἐπισκοπῆς.

IV. Καὶ ταῦτα μὲν θεσπίζουσι οἱ κανόνες καὶ φθέγονται οἱ ἐρμηνευταί. Εἰς τὴν πράξιν ὅμως τῆς Ἐκκλησίας, τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ἢ ἀπόλυτος ἀπαγόρευσις τῆς μεταθέσεως τῶν Ἐπισκόπων οὐδέποτε ἐκράτησε. Μεταθέσεις ἐγένοντο εἰς πάσας τὰς ἐποχὰς καὶ ἐφ' ὅσον δύναμαι νὰ διαπιστώσω, εἰς πάσας τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' ἐκκλησίας καὶ χρονικὰς περιόδους ποικίλλει. Αἱ μεταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ἄλλοτε εἶναι περισσώτεραι καὶ ἄλλοτε εἶναι ὀλιγώτεραι, οὐδέποτε ὅμως ἔλειψαν ἐντελῶς διὰ μακρὰν χρονικὴν περίοδον.

Ἡδὴ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἀπεκάλεσε τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν μεταθέσεων κανόνα (νόμον πάλαι τεθνηκότα). Μεταθέσεις ἐγένοντο καὶ ἐπὶ Πατριαρχίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Μεταθέσεις συνεχίσθησαν καθ' ὅλην τὴν Βυζαντινὴν περίοδον καὶ ἐπληθύνθησαν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας. Κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ὀλίγοι εἶναι οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἀρχιερατεύσαντες χωρὶς νὰ ἔχουν ζῆσει μίαν ἢ πλείονας μεταθέσεις.

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος μεταθέσεις ἔχομεν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς περίοδον (1833—1852), ἀπὸ τοῦ 1930 καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ περιορισμοῦ τῶν διὰ τοῦ νόμου 3962 καὶ ἀπὸ 25/29 Ἀπριλίου 1959. Ἀπὸ τοῦ 1852 μέχρι τοῦ 1930 καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ περιορισμοῦ τῶν διὰ τοῦ νόμου 3962 τῆς 25/29 Ἀπριλίου 1959. Ἀπὸ τοῦ 1852 μέχρι τοῦ 1930 ἔχομεν μόνον προαγωγὰς ἐπισκόπων ἐπαρχιῶν πρὸς κατάληψιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Ἀθηνῶν.

V. Ἐκ τῆς σταθερᾶς ταύτης πράξεως τῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ συναχθῇ ἐκκλησιαστικὸν ἔθιμον, ἐπιτρέπον τὴν μετάθεσιν τῶν ἐπισκόπων, συνοδικῆ ἀποφάσις πρὸς αἰωνόβιον διαμορφωθὲν διὰ πολλῶν μεταθέσεων γενομένων ἐπὶ σειρᾶν αἰώνων.

Αἱ μεταθέσεις αὗται ἐγένοντο ἐν συνειδήσει δικαίου. Τόσον εἰς τοὺς ἀποφασίζοντας τὰς μεταθέσεις συνοδικούς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς μετατιθεμένους ἐπισκόπους ἐκράτει ἢ πεποιθήσις ὅτι μεταθέσεις ἐπισκόπων γενόμεναι πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι θεμιταί.

Αἱ διατυπούμεναι κατὰ καιροὺς ἀντιρρήσεις ὡς πρὸς τὸ θεμιτὸν τῶν μεταθέσεων εἶναι μεμονωμέναι καὶ δὲν δύνανται οὔτε τὸ ἀδιάκοπον τῆς πράξεως ν' ἀναιρέσουν, οὔτε τὴν ἔλλειψιν τῆς συνειδήσεως τοῦ θεμιτοῦ αὐτῶν, παρὰ τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι νὰ μαρτυρήσουν. Χαρακτηριστικὴ διὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς συνειδήσεως τοῦ θεμιτοῦ τῶν μεταθέσεων τῶν Ἐπισκόπων εἶναι ἀπόφασις πατριαρχικῆς Συνόδου συνελθούσης ἐπὶ Πατριαρχίας Μανουὴλ τοῦ Β'.—Ἰδοὺ τὸ κείμενόν τῆς : «Εἰ δέ γε μετὰ τῆς οἰκείας συνόδου ὁ Μητροπολιτὴς δι' αἰτίαν ἐπαινουμένην καὶ ἀπολογίαν εὐπρόσωπον (ὠφέλεια δὲ αὐτῆ ψυχῶν καὶ κυβέρνησις ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως), εὐδοκήσει τινὰ τῶν ἐπισκόπων μετατεθῆναι ἐν ἑτέρα ἐπισκοπῇ, ἀνευδοκίᾶστας τοῦτο καὶ ἀκωλύτως διαπραξέται, ὡς τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας ποθητῆς οὔσης καὶ παρὰ τῇ ἡμῶν μετριότητι καὶ τῇ Ἱερᾷ αὐτῆς ἀδελφότητι».

Τὸ ἐπιτρέπον τὰς μεταθέσεις ἔθιμον εἶναι ἐρμηνευτικόν. Τὰ ἐρμηνευτικὰ ἔθιμα εἶναι ἰσχυρὰ καὶ δημιουργοῦν κανόνας δικαίου, καὶ ἂν ἢ ὑπ' αὐτῶν διδομένη ἐρμηνεία δὲν ἀποδίδῃ τὸ ἀληθὲς νόημα τῶν ἐρμηνευομένων διατάξεων. Ἀρκεῖ ἢ ὑπαρξὶς ἀμφιβολιῶν ἢ ἀμφισβητήσεων περὶ τῆς ἐννοίας τῶν κειμένων διατάξεων.

VI. Τὸ ἐπιτρέπον τὰς μεταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ἔθιμον παραμένει ἰσχυρόν καὶ ἂν ἀκόμη ὑποτεθῇ ὅτι οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐννοίας τῶν σχετικῶν κανόνων.

Πράγματι εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας δύναται διὰ μακρᾶς καὶ ὁμοιομόρφου πρακτικῆς ἀσκηθείσης ἐν συνειδήσει δικαίου εἰς πάσας τὰς ὀρθόδοξους Ἐκκλησίας νὰ διαμορφωθοῦν οὐχὶ μόνον ἐρμηνευτικὰ τῶν κανόνων ἔθιμα ἀλλὰ καὶ ἔθιμα τροποποιούντα αὐτούς.

Ἡ ἔκτασις τῆς δυνάμεως τοῦ ἔθιμου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κοσμοθεωρίας ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐδράζεται τὸ σύστημα τοῦ δικαίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὸ ἔθιμον ἀναπτύσσεται. Ἄν ἢ κοσμοθεωρία τοῦ συστήματος τοῦ δικαίου, εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ὁποίου τὸ ἔθιμον ἀναπτύσσεται εἶναι δημοκρατικὴ, τὸ ἔθιμον δύναται νὰ τροποποιήσῃ καὶ γραπτὰς διατάξεις δικαίου. Εἰς δημοκρατικὸν σύστημα δικαίου τὸ ἔθιμον τιθέμενον ἀμέσως παρὰ τοῦ λαοῦ ἀναβλύζει ἐκ τῆς Κασταλίας πηγῆς τῆς συνειδήσεως τοῦ δικαίου καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς οὐδένα ὑπόκειται περιορισμόν.

Ἡ οὐσία τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι δημοκρατικὴ. Ὑψίστη αὐθεντία εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἶναι ἡ συνείδησις τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος. Ἡ συνείδησις αὕτη ἔδωκε τὸ χρῆμα καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους. Ἐκ τῆς δημοκρατικῆς κοσμοθεωρίας τῆς Ὁρθοδοξίας πρέπει νὰ συναγῶμεν ὅτι τὰ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς ἀναπτυσσόμενα ἔθιμα ἔχουν τὴν δύναμιν ὄχι μόνον νὰ ἐρμηνεύουν καὶ νὰ συμπληρῶνουν τοὺς διοικητικῆς φύσεως κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ νὰ τροποποιοῦν αὐτούς.

Αἱ περὶ τοῦ θέματος τούτου ἀντίθετοι μαρτυρίαί

ΠΡΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΙΝ ΤΩΝ ΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΤΩΝ

Εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ διατυπωθοῦν αἱ κάτωθι σκέψεις ἐπὶ τοῦ δημιουργηθέντος ἐκκλησιαστικοῦ σώλου, πρὸς ἐνημέρωσιν καὶ διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης.

1. Ἀπὸ ἀπόψεως νομιμότητος: Κατ' ἀρχὴν ἡ Ἐκκλησία οὐσιαστικῶς διοικεῖται ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων, ὡς ὀρίζει καὶ τὸ Σύνταγμα. Ἡ ἐκλογή καὶ ἡ χειροτονία τῶν Ἀρχιερέων καὶ ἱερέων ἀνάγονται εἰς τὴν πνευματικὴν, μυστηριακὴν καὶ τελετουργικὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ δὲ Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι τοῦ Κράτους πρέπει νὰ ἔχουν θέσιν καὶ ἐφαρμογὴν μετὰ τὴν χειροτονίαν, ἐπὶ τῆς διοικητικῆς δράσεως τῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ δὲν ἐτηρήθησαν τὰ ὅρια ταῦτα, διὰ τοῦτο ὑπάρχουν καὶ πολλαὶ ἀντικανονικαὶ διατάξεις τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας, πού ἀφοροῦν κυρίως εἰς τὰ τυπικὰ προσόντα τῶν υποψηφίων κληρικῶν, ὥστε νὰ δεσμεύεται ἡ Ἐκκλησία καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ ἀσκήσῃ τὰ κανονικὰ τῆς δικαιοῦματα περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας τῶν Κληρικῶν τῆς.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τοῦ δημιουργηθέντος σώλου, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐτήρησεν τὸ νομοτυπὸν εἰς τὰς Μητροπολιτικὰς ἐκλογὰς, ἡ Κυβέρνησις πρώτη, ἔπραξε κατὰ χειρότερον καὶ βαρύτερον. Παρεβίασε τὸ Σύνταγμα μὲ τὸ νὰ ἐκδώσῃ πράξιν Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καθαρῶς νομοθετικοῦ περιχομένου καὶ ἀπὸ ἐκτελεστικῶν ὄργανον νὰ μεταβληθῇ εἰς νομοθετικὸν σῶμα, πού εἶναι μόνον ἡ Βουλὴ. Βεβαίως ὑπεγράθη ἡ Κυβέρνησις νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, διὰ τῆς ὁποίας ἀνεστάλη ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ὡς ἄνω πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, περὶ πληρώσεως τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν, μέχρις ἐκδικάσεως τῆς αἰτή-

σεως ἀκυρώσεως τῆς πράξεως ταύτης. Καὶ ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας ἤτο ὑποχρεωμένη νὰ τηρήσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Ἔχει ὅμως καὶ αὐτὴ ἐλαφρυντικὸν καὶ δικαιολογίαν διὰ τὴν μὴ διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς πρὸς πλήρωσιν τῶν Μητροπολιτικῶν κενῶν ἐδρῶν.

1) Διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον νομίμως συνεδρίαζε συνεχῶς ἐπὶ 4 περίπου μῆνας. 2) Ἡ Ἱεραρχία ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζῃ τὴν πράξιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διὰ τὴν διὰ Νόμου κύρωσιν τῆς ὁποίας εἶχε τὴν εὐθύνην ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἡ Κυβέρνησις. Ἡδη εἶχε καταρτίσει καὶ τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείας ἐκλογίμων, ὅτε ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας περὶ ἀναστολῆς. 3) Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ὥρισεν τὸν Ἀπρίλιον 1966 νὰ ἐκδικασθῇ ἡ αἰτήσις ἀκυρώσεως τῆς ὡς ἄνω Πράξεως. 4) Ἡ δὲ ὑπόσχεσις τῆς Κυβερνήσεως ὅτι θὰ ἐρρυθμιζέτο τὸ ζήτημα νομοθετικῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐντὸς 10 ἡμερῶν, εὐλόγως δὲν καθυστάχασε τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν, ἀφ' ἐνός μὲν διότι ἡ Βουλὴ ἤδη μετὰ 10 ἡμερῶν ἀκόμη δὲν ἐλειτούργησε καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπάρχει καὶ προηγουμένη κακὴ σχετικὴ πείρα, ἡ ἐξῆς: Τὸ ἀπὸ 16 Μαρτίου 1965 «ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ» Νομοσχέδιον τοῦ κ. Παπανδρέου τῆς μεταβατικῆς διατάξεως περὶ πληρώσεως τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν, ἐπεξεργασθεῖσα τοῦτο ἡ ἀρμοδια Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, τὸ κατέθεσεν εἰς τὴν Βουλὴν τὴν 7ην Ἀπριλίου 1965 ὡς «ὕπηρεσιακὸν καὶ ἐπεῖγον» καὶ μετὰ τὴν πρότασιν νὰ ψηφισθῇ «εἰς μόνην συζήτησιν». Ἐκτοτε καὶ μέχρι τὴν 7—6—65, δηλαδὴ ἐπὶ δύο μῆνας συνεχῶς, ἀνεγράφη τοῦτο ἔνδεκα (ἀριθ. 11) φορὰς εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Βουλῆς πρὸς ψήφισιν, ἤτοι τὴν 8, 12 καὶ 15 Ἀπριλίου 1965, τὴν 6, 10, 13, 17, 20 καὶ 31 Μαΐου 1965 καὶ

τῶν κανονολόγων τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, ἀπηγοῦν τὰς περὶ σχέσεως γραπτοῦ δικαίου καὶ ἔθιμου ἀντιλήψεις τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ὅμως ἐθεμελιόυτο ἐπὶ μοναρχικῆς κοσμοθεωρίας καὶ ὡς ἐκ τούτου αὐτὴ δὲν ἠδύνατο ν' ἀπονείμῃ εἰς τὸ ἔθιμον καὶ καταργητικὴν τῶν νόμων δύναμιν.

Ἡ κοσμοθεωρία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι διάφορος τῆς κοσμοθεωρίας τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ πρώτη εἶναι δημοκρατικὴ, ἐνῶ ἡ δευτέρα εἶναι μοναρχικὴ. Εἰς τὴν μοναρχικὴν κοσμοθεωρίαν τὸ ἔθιμον εἶναι δευτερεύουσα πηγὴ δικαίου, ἔχουσα μόνον τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἀναγνωρίζει εἰς αὐτὸ ὁ μονάρχης. Ἀντιθέτως εἰς τὴν δημοκρατικὴν κοσμοθεωρίαν τὸ ἔθιμον εἶναι ἡ πρωτεύουσα πηγὴ τοῦ δικαίου καὶ οὐδεὶς ἔχει ἐξουσίαν νὰ περιορίσῃ τὴν δύναμιν του.

Ἐπομένως καὶ ἂν τὸ αἰωνόβιον ἔθιμον τῆς μεταθέσεως τῶν Ἐπισκόπων συνοδικῆ ἀπόφασιν πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας κριθῇ οὐχὶ ὡς ἐρμηνευτικὸν

τῶν κανόνων ἀλλ' ὡς τροποποιητικὸν αὐτῶν, πάλιν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰσχυρόν.

VII. Εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἔθιμου, τοῦ ἐπιτρέποντος τὰς μεταθέσεις τῶν ἐπισκόπων γινομένης διὰ συνοδικῆς ἀποφάσεως καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ὑπάρχει κώλυμα ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Συντάγματος. Πράγματι τὸ ἔθιμον τοῦτο προϋπῆρχε τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844, ὅπερ προσέδωκε συνταγματικὴν ἰσχὺν εἰς τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον οὗτοι κατὰ τὴν πρώτην θέσπισιν τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Συντάγματος, δὲν εἶχον περιπέσει εἰς ἀχρηστίαν ἢ δὲν εἶχον τροποποιηθῆ δι' ἀντιθέτου ἔθιμου.

VIII. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτιθεμένων συνάγεται ὅτι ὁ νέος Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δύναται συνοδικῆ ἀπόφασιν καὶ πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐπιτρέψῃ καὶ τὴν διὰ μεταθέσεως πλήρωσιν τῶν Μητροπολιτικῶν θρόνων...

την 3 και 7 'Ιουνίου 1965, χωρίς καν να αρχίσω ή συζήτησις επί του «κατεπείγοντος» τούτου Νομοσχεδίου. Δεν θέλω να είπω ότι τούτο αποτελεί εμπαιγμόν προς την 'Εκκλησίαν εκ μέρους τῆς Πολιτείας, αλλά ὁπωσδήποτε εἶναι ἀσυγχώρητος ἀδιαφορία πρὸς τὰ φλέγοντα προβλήματα τῆς 'Εκκλησίας.

2) Ἀπὸ ἀπόψεως τῶν 'Ιερῶν Κανόνων: Οὐδεὶς, ἀντικειμενικῶς τοῦλάχιστον, ἀμφισβητεῖ τὴν κανονικότητα τῆς πληρώσεως τῶν Μητροπολιτικῶν ἑδρῶν. Στεροῦνται μὲν αἱ ἐκλογαὶ τοῦ νομοτύπου, εἶναι ὅμως κανονικαί. Οἱ δὲ 'Ιεροὶ Κανόνες εἶναι ὑπεράνω τῶν Νόμων. Διὰ τοῦτο εἰς τὸ 'Ορθόδοξον 'Ελληνικὸν Βασιλεῖον πᾶσα νομικὴ διάταξις, ἀντίθετος πρὸς τοὺς 'Ιεροὺς Κανόνες τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας εἶναι σαφῶς ἀντισυνταγματικὴ.

Ὡς πρὸς τὴν πέτραν τοῦ σκανδάλου τῆς παρουσίας ἀναταραχῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς 'Εκκλησίας, δηλαδὴ ὡς πρὸς τὸ ἐπίμαχον καὶ ἀντιλεγόμενον ζήτημα τοῦ «μεταθετοῦ», τὰ πράγματα ἔχουν διαστρεβλωθῆ ἴσως, ὥστε σήμερον νὰ ἐπικρατῇ ἡ ἐντύπωσις εἰς τὸ πλῆρωμα τῆς 'Εκκλησίας ὅτι τὸ ἀναγκαστικῶς ἀμετάθετο τῶν 'Επισκόπων εἶναι δόγμα Πίστεως καὶ ὅτι τὸ μεταθετὸν εἰς οἰανδήποτε περίπτωσιν ἀποτελεῖ παράβασιν τῶν 'Ιερῶν Κανόνων. Πρὸς τοῦτο εὐθύνεται καὶ ἡ Διοικοῦσα 'Εκκλησία, ἡ ὁποία δὲν διεφώτισε σχετικῶς τὰ τέκνα τῆς διὰ μιᾶς ἐπισήμου καὶ ἡτιολογημένης γνώμης τῆς 'Ιεραρχίας.

Τὸ ζήτημα, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἔχει ὡς ἐξῆς: Τὸ μεταθετὸν ἀντιμετωπίζεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀπροόπτου καὶ καταιγιστικῆς ἐκκλησιαστικῆς συμφορᾶς, ἐνῶ εἶναι πανορθόδοξον καὶ ἀρχαιότατον δικαίωμα τῆς 'Εκκλησίας, τὸ ὁποῖον ὅπως ἐφηρμόζετο εἰς τὴν 'Ελληνικὴν 'Εκκλησίαν, ἐφαρμόζεται καὶ σήμερον εἰς ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα. Οὐδαμῶς πρόκειται περὶ δογματικοῦ ζητήματος. Στερεῖται ἄλλως τε καὶ 'Αγιογραφικοῦ ἐρείσματος τὸ ἀναγκαστικῶς ἀμετάθετον τῶν 'Επισκόπων, τὸ ὁποῖον οὔτε καὶ ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς παραδόσεως ἐπιβάλλεται. Τὸ μεταθετὸν ἀφορᾷ εἰς τὴν πράξιν τῆς 'Εκκλησίας. Διὰ τοῦτο οἱ σχετικοὶ 'Ιεροὶ Κανόνες ἔχοντες οὐχὶ δογματικὸν ἢ ἠθικὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ διοικητικόν, εἶναι περιστατικοὶ καὶ περιπτωτικοί. Δὲν καταδικάζουν αὐτὸ τοῦτο τὸ μεταθετὸν ὡς ἀντικλησιαστικὸν θεσμόν, ἀλλὰ τὰ κίνητρα πρὸς μετάθεσιν. Δηλαδὴ καταδικάζουν τὸ καθιστάμενον ἠθικῶς διαβλητὸν μεταθετὸν. Ἄλλ' ἐὰν εἰς τὴν πράξιν τῆς 'Εκκλησίας ἔχωμεν ἠθικῶς διαβλητὰς ἐπισκοπικὰς μεταθέσεις, ἄλλο τόσον εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωμεν καὶ σιμωνιακὰς χειροτονίας. Πρέπει, λοιπόν, νὰ καταργηθῇ καὶ ἡ 'Ιερωσύνη, διότι καὶ εἰς τοὺς τρεῖς βαθμοὺς αὐτῆς εἶναι δυνατόν νὰ λάβῃ χώραν παντὸς εἴδους συναλλαγῇ;

Ἐπειτα δὲν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν, διὰ κανονικοὺς λόγους, ὡς «πνευματικὴν μοιχείαν», τὴν μετάθεσιν ἐνὸς Μητροπολίτου εἰς ἄλλην Μητρόπολιν, διότι τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ ἰσχύη π.χ. καὶ διὰ τὸν 'Αρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῆς 'Ελλάδος καὶ τὰ Οἰκου-

μενικὰ Πατριαρχεῖα, διὰ τὰς θέσεις τῶν ὁποίων σπανίζουν αἱ περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῶν διὰ χειροτονίας οἱ κατάλληλοι. Καὶ ἐὰν πρέπει, μετατιθέμενος ὁ 'Επίσκοπος, νὰ κατηγορηται ἐπὶ διαζεύξει τῆς πνευματικῆς του νύμφης, ἦτοι τῆς 'Επισκοπῆς του, κατ' ἀναλογίαν καὶ διὰ μείζονα λόγον πρέπει καὶ ὁ Πρεσβύτερος νὰ κατηγορηται ἐπὶ ἐγκαταλείψει τῶν πνευματικῶν του τέκνων, ὅσκις μετατίθεται εἰς ἄλλην 'Ενορίαν, διότι ὁ 'Εσημέριος κυρίως εἶναι ὁ ποιμὴν, τοῦ ὁποίου κατὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα (Ἰωάνν. 10, 3), ἐνῶ ὁ 'Επίσκοπος εἶναι ὁ Ποιμενάρχης, ἡ παρουσία ἢ ἀπουσία τοῦ ὁποίου ἐπηρεάζει ἄμεσα μόνον τοὺς ποιμένας καὶ ἔμμεσα ἕνα ἕκαστον τῶν λογικῶν προβάτων τῆς ποιμένης τοῦ Χριστοῦ. Ἐξ ἄλλου ἡ μέριμνα τοῦ 'Επισκόπου δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν 'Επισκοπὴν του, ἀλλ' ἐκτείνεται εἰς ὅλην τὴν 'Εκκλησίαν. Διὰ τοῦτο, κατὰ τὸ διάστημα τῆς 'Αρχιερατείας του, περιδικῶς, ἐπὶ ἀρετὰ ἔτη ἐν συνόλω, ἀπομακρύνεται ἐκ τῆς ἑδρας του, διὰ νὰ γίνῃ μέλος τῶν 'Ιερῶν Συνόδων.

Ἄλλὰ ὀλίγον θὰ εἶναι τὸ καλὸν ἢ τὸ κακὸν ἐκ τῆς μεταθέσεως ἀρχιερέων τινῶν, διότι οὔτοι οὔτε ἀξίωμα λαμβάνουν ἀνώτερον, μετατιθέμενοι, οὔτε ἠϋξημένας ἀρμοδιότητας. Τὴν αὐτὴν θέσιν θὰ ἔχουν εἰς τὴν πηδαιουσίαν τῆς 'Εκκλησίας, ἐνῶ οἱ ἐκλεγέντες 15 νέοι 'Επίσκοποι ἔρχονται νὰ πληρῶσουν ἰσαριθμοὺς καιρίας θέσεις εἰς τὸ διοικητικὸν σύστημα καὶ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῆς 'Εκκλησίας. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὄχι ἀπλῶς δικαιολογεῖται ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται σκληρὸς ἀγὼν, διὰ νὰ ἐμποδίζεται ἐκάστοτε ἡ εἴσοδος εἰς τὴν 'Ιεραρχίαν τῆς 'Εκκλησίας τῶν διαβεβλημένων καὶ ἀναξίων, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν ἀπται ἀποδείξεις περὶ τῆς ἀναξιοτήτος των, καὶ νὰ μὴ παραγκωνίζον οἱ μέτριοι, μετὰς ἀνεπιτρέπτους ἐνεργείας των, τοὺς ἀρίστους καὶ τοὺς κατὰ πολὺ καλυτέρους των.

Ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τοῦ μεταθετοῦ ἀφορήτως ταλανίζει τὴν συνείδησιν τῶν πιστῶν, πρέπει καὶ αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ τῶν Πανεπιστημίων νὰ λάβουν θέσιν διὰ νὰ ξεκαθαρισθῇ ὀριστικῶς τὸ ἐπίμαχον τοῦτο ζήτημα τῆς 'Εκκλησίας, τὸ ἀνακῦψαν διὰ τεργητοῦ θορόβου.

Τέλος τὸ γεγονός ὅτι αἱ Μητροπολιτικαὶ ἐκλογαί, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, εἶναι ἐν τῷ συνόλω των, λίαν ἐπιτυχεῖς καὶ ὅτι ἐκ τῶν 15 κενῶν ἑδρῶν 2 μόνον ἐπληρώθησαν διὰ μεταθέσεως, κατὰ τὸ δικαίωμα τῆς 'Εκκλησίας (αὐταὶ ἔχουν ὀρισθῆ καὶ ὑπὸ τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας, τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ τῆς μικτῆς κληρικολαϊκῆς 'Επιτροπῆς ἐξ 'Αρχιερέων καὶ Καθηγητῶν), οἱ δὲ πρὸς μετάθεσιν ὑποψήφιοι καὶ ἐνδιαφερόμενοὶ 'Αρχιερεῖς μόλις ἐφθάνον τοὺς 5 ἐκ τῶν 38 ἐκλεκτόρων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, ἀποδεικνύει ὅτι, χωρὶς ἰδιοτέλειαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς 'Εκκλησίας ἐνήργησεν οὕτω δραστηρίως ἡ πλειοψηφία τῆς 'Ιεραρ-

Η ΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΚΕΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΔΡΩΝ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς 16, 17, 18 καὶ 19 Νοεμβρίου 1965 προέβη εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἀπὸ μακροῦ χρόνου χηρευουσῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν, θέσασα οὕτω τέρμα εἰς τὴν ἐκ τῆς χηρείας των προκαλουμένην ἀνυπολόγιστον ζημίαν οὐ μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἔθνος, μεγάλη μερὶς τοῦ ὁποίου ἐστερήθη ἐπὶ μακρὸν τῶν πνευματικῶν ὁδηγῶν καὶ Ποιμεναρχῶν τῆς. Ἡ πλήρωσις τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν ἐγένετο βάσει τῆς Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου 184/21-10-1965, ἡ ὁποία ἤρχισεν ἰσχύουσα εὐθὺς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς της εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Τὴν Τρίτην, 16 Νοεμβρίου 1965, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας συνήλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον καὶ ἐπλήρωσε τὰς μὲν Ἱεράς Μητροπόλεις α) Πειραιῶς καὶ β) Σερρῶν καὶ Νιγρίτης διὰ μεταθέσεως τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἀργολίδος κ. Χρυσοστόμου εἰς τὴν πρώτην καὶ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μηθύμνης κ. Κωνσταντίνου εἰς τὴν δευτέραν, τὰς δὲ Ἱεράς Μητροπόλεις α) Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου καὶ β) Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου Κέας καὶ Μήλου διὰ τῆς ἐκλογῆς ὡς Μητροπολίτου τῆς πρώτης τοῦ Διευθυντοῦ Ὀρησκευτικῆς Διαφωτίσεως, Τύπου καὶ Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πανοσ. ἀρχιμ. Ἀλεξάνδρου Καντῶνη καὶ ὡς Μητροπολίτου τῆς δευτέρας τοῦ ἱεροκήρυκος αὐτῆς πανοσ. ἀρχιμ. Δωροθέου Στέκα.

Τὴν Τετάρτην, 17 Νοεμβρίου 1965, ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία συνήλθεν εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον καὶ προέβη εἰς τὴν πλήρωσιν τεσσάρων κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν. Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτὴν ἐξελέ-

γησαν : α) ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος ὡς Μητροπολίτης Μεσσηνίας, β) ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν πανοσ. ἀρχιμ. Θεόκλητος Ἀβραντινῆς ὡς Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, γ) ὁ Διευθυντῆς τοῦ Θείου Κηρύγματος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πανοσ. ἀρχιμ. Παῦλος Πολυμερόπουλος ὡς Μητροπολίτης Χίου καὶ δ) ὁ ἱεροκήρυξ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως πανοσ. ἀρχιμ. Σωτήριος Κίτσος ὡς Μητροπολίτης Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

Τὴν Πέμπτην, 18 Νοεμβρίου 1965, συνεχίζουσα τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων Μητροπολιτῶν, ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπλήρωσεν ἄλλας τέσσαρας κενὰς Μητροπολιτικὰς ἑδρας, ἐκλέξασα : α) τὸν γραμματέα τῆς Ἱεράς Συνόδου πανοσ. ἀρχιμ. Παντελεήμονα Χρυσοφάκην ὡς Μητροπολίτην Σάμου καὶ Ἰκαρίας, β) τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱεράς Συνόδου πανοσ. ἀρχιμ. Θεόκλητον Φιλίππαιον ὡς Μητροπολίτην Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, γ) τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονα ὡς Μητροπολίτην Κορινθίας καὶ δ) τὸν Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης πανοσ. ἀρχιμ. Διονύσιον Κυράτσον ὡς Μητροπολίτην Δράμας.

Ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία συνήλθε τὴν Παρασκευὴν, 19 Νοεμβρίου 1965, εἰς τὸ Συνοδικὸν Μέγαρον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πρώτου τῆ τάξει Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ καὶ ἐπλήρωσε τὰς ὑπολοίπους κενὰς Μητροπολιτικὰς ἑδρας. Οὕτω κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτὴν ἐξελέγησαν : α) ὁ ἱερατ. προϊστάμενος τῆς Ἀγίας Ζώνης Πατησίων πανοσ. ἀρχιμ. Νικόδημος Βαλληνδράς ὡς Μητροπολίτης

χίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πράγμα τὸ ὁποῖον νομίζω, θὰ ἐπραττεν ἐνωρίτερον, ἐὰν ἐγνώριζεν ὅτι θὰ εὐρίσκετο εἰς τοιαύτην δυσχερῆ θέσιν.

Ἐπεὺς ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΙΩΤΗΣ

Ἐφημ. Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ : Εἶναι πολλοί, ὅχι ἀνασταλτικοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀκυρωτικοί, αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐφημερίσθησαν ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Ἡ ἀφορῶσα εἰς τὰ παρόντα γεγονότα ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου τούτου οὐδαμῶς ἀναφέρεται εἰς θέμα οὐσίας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀνάγκη νὰ πληρωθῶν τὸ συντομοῦ μὲν αἰ κενὰ Μητροπολιτικὰ ἑδρα μὲ ἀξίους Ποιμεναρχὰς, ὅπως πράγματι ἀνεδείχθησαν οἱ ἄξιοι. Ἐπὶ πλεόν πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι μόνον ἐμμεσῶς ἔχει σχέσιν ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ὡς ἄνω ὅχι ἀκυρωτικὴν, ἀλλὰ ἀνασταλτικὴν ἀπόφασιν, διότι αὕτη δὲν ἀνέστειλε ἐνεργεῖαν τῆς Ἐκκλησίας,

ἀλλὰ πράξιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διὰ τὴν μομοθετικὴν κατοχύρωσιν τῆς ὁποίας οὐδεμίαν εὐθύνην ἀνέλαβεν ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις ἀνέλαβε τὴν εὐθύνην ταύτην ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι οἰοσδήποτε ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς ἐὰν δὲν τηρήσῃ τοὺς κειμένους ἀνθρωπίνους νόμους, πέραν τῆς παρανομίας, πίπτει καὶ εἰς τὴν αὐθαίρεσιν, διότι δὲν ἔχει νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὰς ἐνεργείας του ἕτερον αὐθεντικὸν γνώμονα καὶ ὁδηγόν, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἂν εὐρεθῇ ποτὲ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παραβλέψῃ τὸ νομότυπον, δὲν αὐθαίρετεῖ, ἐφ' ὅσον θὰ ἐνεργήσῃ συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν Συνταγματικὴν ἰσχύον ἔναντι τῶν Νόμων. Συνεπῶς ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὑπῆρξεν ἀφορμὴ καὶ ὅχι αἰτία διὰ νὰ προκληθῇ ἡ τραγικὴ ἀναστάσις μᾶλλον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν. Ὑποπτοί, σκοτεινοὶ καὶ ἐχθρικοὶ δυνάμεις τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν ἀσήμαντον ταύτην περίπτωσιν πρὸς ἐξυπηρέτησιν δολίων σκοπῶν.

Νευροκοπιού και Ζιχνῶν, β) ὁ ἱερεὺς τῆς ναυτικῆς βάσεως τοῦ Σκαραμαγκᾶ πανοσ. ἀρχιμ. Προκόπιος Μενούτης ὡς Μητροπολίτης Κεφαλληνίας, γ) ὁ ἱεροκέρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης πανοσ. ἀρχιμ. Χαρίτων Συμεωνίδης ὡς Μητροπολίτης Πολυανῆς και Κιλκισίου, δ) ὁ γραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου πανοσ. ἀρχιμ. Χρυσόστομος Δεληγιαννόπουλος ὡς Μητροπολίτης Ἀργολίδος και ε) ὁ ἱερατ. προϊστάμενος τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν πανοσ. ἀρχιμ. Ἰάκωβος Μαλιαρὸς ὡς Μητροπολίτης Ζιχνῶν.

Ἡ τελετὴ τῶν «Μηνυμάτων» τῶν μετατεθέντων και τῶν νεοεκλεγέντων Σεβασμ. Ἀρχιερέων ἐγένετο αὐθημερὸν εἰς τὸ Συνοδικὸν Παρεκκλήσιον τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου.

Αἱ χειροτονίαι τῶν νεοεκλεγέντων ἐγένοντο τὴν 21, τὴν 22 και τὴν 23 Νοεμβρίου 1965. Οὕτω τὴν 21ην Νοεμβρίου ἐχειροτονήθησαν: α) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Ἀλέξανδρος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Γερασίμου Κουπονίων, β) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Μαντινείας και Κυνουρίας κ. Θεόκλητος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Παλαιοῦ Φαλήρου, γ) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Σάμου και Ἰκαρίας κ. Παντελεήμων εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Βασιλείου (ὁδὸς Μετσόβου), δ) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Προκόπιος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ζωοδόχου Πηγῆς (ὁδὸς Ἀκαδημίας), ε) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Γυθείου και Οἰτύλου κ. Σωτήριος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου Βουλιαγμένης, στ) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Αἰτωλοακαρνανίας κ. Θεόκλητος εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν Μεσολογίου, ζ) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας και Μήλου κ. Δωρόθεος εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Ἐρμουπόλεως, η) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παῦλος εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν Χίου, θ) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν Ἐδέσσης και ι) ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Πολυανῆς και Κιλκισίου κ. Χαρίτων εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Κιλκίς. Τὴν 22αν Νοεμβρίου ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Νευροκοπιού και Ζιχνῶν κ. Νικοδήμου εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίας Ζώνης Πατησίων, τὴν δὲ 23ην Νοεμβρίου τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἀργολίδος κ. Χρυσοστόμου εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίας Εἰρήνης (ὁδὸς Αἰόλου) και τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μηθύμνης κ. Ἰακώβου εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν.

Κατωτέρω δημοσιεύονται βιογραφικὰ σημεῖωματα τῶν νεοεκλεγέντων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν.

Βιογραφικὸν σημεῖωμα

τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. Παύλου

Ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Καππᾶ τοῦ Νομοῦ Καρδίτσας τὸ ἔτος 1922. Τυχάνει τέκνον 10μελοῦς



Ὁ Χίου κ. Παῦλος

οἰκογενείας. Υἱὸς Ἱερέως και Διδασκάλου. Περαιτῶσας τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς εἰς Καρδίτσαν ἐργαζόμενος ἐν συνεχείᾳ ἐσπούδασε τὴν ἱερὰν Θεολογικὴν Ἐπιστήμην. Λαβὼν τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας διωρίσθη ἀμέσως ἱεροκέρυξ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Τριφυλίας και Ὀλυμπίας, χειροτονηθεὶς Διάκονος και Πρεσβύτερος παρὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου τότε Τριφυλίας και νῦν Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ. Συγχρόνως παρὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου τοῦ ἐδόθη ὁ τίτλος τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Μετὰ πενταετῆ ὑπηρεσίαν ἔλαβεν ἐκπαιδευτικὴν ἄδειαν και μετέβη εἰς Παρίσιους, ὅπου ἐπὶ τριετίαν ἐσπούδασεν εἰς τὸ Ἀνώτατον Κατηχητικὸν Ἰνστιτούτον τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ Πανεπιστημίου Παρισίων, τὸ Ψυχοπαιδαγωγικὸν Ἰνστιτούτον και τὴν Σχολὴν Ὑψηλῶν Ἐπιστημῶν τῆς Σορβόννης. Παραλλήλως ὑπηρετήσεν και τὴν Ἑλληνικὴν Παροικίαν ὡς Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Στεφάνου Παρισίων. Ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκπαιδευτικῆς του ἀδείας ἐν Ἑλλάδι ὑπηρετήσεν ἐπὶ διετίαν ὡς ἱεροκέρυξ και αὐθις εἰς Τριφυλίαν. Ἀπὸ τῆς 1-6-60 μεταταγείσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀποστο-

λικῆς Διακονίας ὑπηρετήσεν ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Θεοῦ Κηρύγματος ἐν αὐτῇ. Παραλλήλως καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς εἰς Ἀποστολ. Διακονίαν ὑπηρεσίας ὑπηρετήσεν καὶ ὡς ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Πανεπιστημιακοῦ Ναοῦ Καπνικαρέας καὶ προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Βύρωνος. Κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ ὑπηρεσίαν του συνέγραψε καὶ δύο μελέτας: «Ὁ Χριστοκεντρικός, Λειτουργικός καὶ Ἐκκλησιολογικός χαρακτήρ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Κατηχήσεως» καὶ «Ποῖοι εἶναι οἱ Χιλιασταί». Ἐπίσης συνέγραψε καὶ βιβλίον περὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων ὑπὸ τὸν τίτλον «Στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ».

**Βιογραφικὸν σημεῖωμα
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μηθύμνης κ. Ἰακώβου**

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μηθύμνης κ. Ἰακώβος ἐγεννήθη ἐν Πλωμαρίῳ Λέσβου, ἐν ἔτει 1911. Μετὰ τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, λαβὼν τὸ πτυχίον Θεολογίας. Εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου προσῆλθε τὸν Σεπτέμβριον 1934, χειροτονηθεὶς εἰς Διάκονον, ἐν ἔτει δὲ 1937 (Ἀπρίλιος) ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον.

Ἐπηρετήσεν ἐπὶ 10ετίαν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Μυτιλήνης, ὡς Ἠγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὑψηλοῦ, Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος καὶ Ἱεροκήρυξ τῶν περιφερειῶν Ἀγιάσσου καὶ Πλωμαρίου, Βοηθὸς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Μυτιλήνης.

Ὁμοίως ἐπὶ 10ετίαν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Παροναξίας ὡς Πρωτοσύγκελλος καὶ Ἱεροκήρυξ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ Ἱερατικῶς προϊστάμενος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Νάξου.

Τέλος εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν ὡς διάκονος, ἐφημέριος καὶ Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἀγίου Δημητρίου Ἀμπελοκήπων, Ἀγίου Δημητρίου Νέου Φαλήρου, Ἀγίας Αἰκατερίνης Πλάκας καὶ ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1963 τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, ὁδοῦ Ἀχαρνῶν.

Εἶναι μέλος τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ Τομεάρχης κατ' ἀρχὰς τοῦ Πρώτου καὶ ἔπειτα τοῦ Δεκάτου τομέως τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

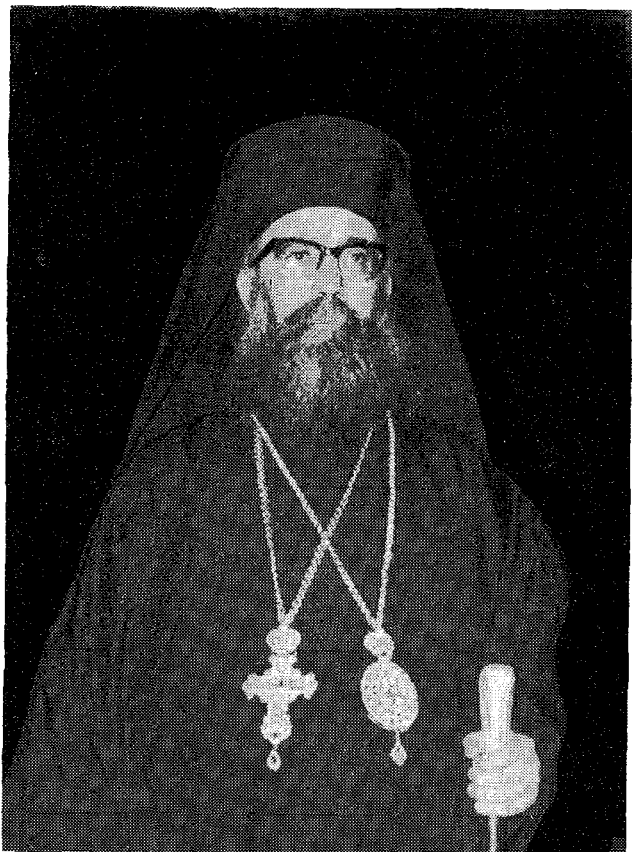
Μέχρι σήμερον ἐξέδωκε τὰς κάτωθι ἐργασίας:

1) Παρακλητικὸς Κανὼν εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον.

2) Ἡ ὁδὸς τοῦ Κυρίου.

3) Κανὼν ἐγκωμιαστικός εἰς τὸν Ὅσιον Νικόδημον τὸν Ἀγιορείτην.

4) Τὰ πνευματικὰ γυμνάσματα τοῦ Ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.



Ὁ Μηθύμνης κ. Ἰακώβος

5) Τοῦ Ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου κανὼν παρακλητικός εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.

6) Ἀκολουθία τῆς Ὁσίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας.

7) Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Πολύδωρος.

8) Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ ἐν Νάξῳ.

9) Στοχασμοὶ γαλήνης. Θρησκευτικὰ ποιήματα.

10) Ἐορταστικὰ Ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.

11) Κανὼν ἱκετήριος εἰς τὸν Ἅγιον Ἀντίπαν.

12) Νικόδημος Μοναχὸς ὁ ἐκ Νάξιας ὁ Ἀγιορείτης.

13) Κανὼν παρακλητικός εἰς τοὺς Νεοφανεῖς Ἁγίους τῆς Λέσβου Ραφαήλ, Νικόλαον καὶ Εἰρήνην.

14) Κανὼν παρακλητικός εἰς τὸν Ἅγιον Παντελεήμονα.

15) Σκέψεις καὶ πόθοι εὐσεβεῖς. Θρησκευτικὰ ποιήματα, καὶ

16) Ὁ Ἅγιος μεγαλομάρτυς καὶ ἱαματικός Παντελεήμων.

Τὰ ὑπόλοιπα βιογραφικὰ σημεῖωματα θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὰ ἐπόμενα φύλλα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Οἱ νέοι Ποιμενάρχαι.

Εἶναι λοιπὸν ἡ ἐποχὴ μας τόσοσ ταπεινῶς ὑπολογιστικὴ καὶ τόσοσ ἐκπεσοῦσα, ὥστε ν' ἀδυνατῆ νὰ γεννήσῃ χαρακτηῖρας εὐγενεῖς, δικαιοκρίτας καὶ μὲ ὑπερήφανον καὶ ἀνεξάρτητον φρόνημα; Διότι εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως ἀνωτέρων κινήτρων τὸ γεγονός, ὅτι θρησκευόμενοι κῆλλοι δὲν «ἐδρίσκουν» καμμίαν δικαιολογίαν καὶ οὐδὲν ἐλαφροντικὸν» διὰ τὴν ποιμαίνουσαν Ἐκκλησίαν. Καὶ παραθεωροῦντες ἐντελῶς τὴν «δοκὸν» τῆς ὅλως ἀνεπιτρέπτου καὶ ἐμπαθοῦς ἐναντίον τῆς συμπεριφορᾶς ἀσχολοῦνται περὶ τὸ «κάρφος» τῆς ἀπειθαρχίας τῆς ἐνῶ καλῶς γνωρίζουν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ θεοσύστατος καὶ ἀμετακίνητος δικαιοῦχος παντὸς ὅτι ἀφορᾷ τὴν ρύθμισιν τῆς ἐσωτερικῆς τῆς ζωῆς.

Καὶ ἀσφαλῶς, ἐπειδὴ ὑπερεπλεόνασεν, ὡς φαίνεται, ἡ ὁδὸν των, ὥστε νὰ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην «νὰ καλύψουν» τὸ πρόσωπον πρὸ τοῦ θεάματος» δὲν βλέπουν καὶ δὲν ἀντελήφθησαν, ὅτι οἱ ἐπιλεγέντες διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης εἶναι δεδοκιμασμένης ἀρετῆς καὶ ἐξαιρετικῶν ἱκανοτήτων κληρικοί, τῶν ὁποίων αἱ ψυχὰι προοῦνται εἰς ἀγωνιστικὴν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας δρᾶσιν, «ὡς προοῦται τὸ ἀργύριον».

Δὲν θ' ἀναφέρωμεν ὀνόματα, διότι εἶναι ἄριστα γνωστὰ εἰς τοὺς κοπτομένους ὑπὲρ τοῦ «κινδυνεύοντος σκάφους τῆς Ἐκκλησίας». Καὶ ὅμως ἀντὶ νὰ ἐπιχαίρουν διὰ τοὺς νέους πηδαλιούχους, καταγγέλλουν τὴν «ἀσίγαστον σπουδαρχίαν των»! Ἄς μὴν ἀγωνιοῦν ὅμως. Καὶ ἄς εἶναι βέβαιοι, ὅτι ἡ ἀνάδειξις των εἰς Ποιμενάρχας ἐγγυᾶται τὴν ἀνοδικὴν πορείαν καὶ τὴν ἐξέψωσιν τοῦ γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἀσφαλῆ φρούρησην τῆς πνευματικῆς Ἐθνικῆς παρακαταθήκης, καὶ τὴν ἀνανέωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ Ὁρθόδοξου βιώματος.

Θλιβερόν γεγονός.

Ἡ Σεπτῆ Ἱεραρχία μας, ἡ ὁποία εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῆς ὑψηλῆς καὶ ἱερᾶς ἀποστολῆς τῆς ἔχει ὡς μοναδικὸν κριτήριον τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, προέβη κατ' αὐτὰς εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἀπὸ μακροῦ χρόνου χηρενουσῶν μητροπολιτικῶν ἐδρῶν,

ἢ χηρεία τῶν ὁποίων ἀπέβαινε, κατὰ πρόσφατον ὁμολογίαν τοῦ ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, «εἰς ζημίαν οὐ μόνον τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους». Καὶ εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου καὶ ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης ἢ σεπτῆ Ἱεραρχία μας, διότι χάριτι Θεοῦ ἐξέλεξε διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν χηρενουσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων κατὰ πάντα ἐκλεκτοὺς κληρικούς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προεκάλεσεν αἰσθημα βαθυτάτης ἱκανοποιήσεως καὶ ἐκπλήρωσε χαρᾶς τὰς ψυχὰς τῶν εὐλικρινῶς ἀγαπῶντων τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν μας. Διὰ τοῦτο δέον νὰ στιγματιστῆ ὡς θλιβερόν γεγονός ἢ ὀργάνωσις ἀποδοκιμασιῶν κατὰ τὴν χειροτονίαν τῶν νεοεκλεγέντων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν ὑπὸ τῶν γνωστῶν θορυβοποιῶν καὶ δῆθεν χριστιανικῶν σωματείων, τὰ ὁποῖα τοιοντοτρόπως ἀπέδειξαν ἀπαξίτητι ὅτι αἱ ἀπρεπεῖς ἐνέργειαι καὶ αἱ ἀσχημίαι των «δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν ὑψηλὸς καὶ εὐγενεῖς σκοπούς, ἀλλ' ἀποβλέπουν εἰς σκοτίας ἐπιδιώξεις, μελλούσας νὰ διαβρώσουν τὰ θεμέλια Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους».

Πρὸς τὴν «Ζωὴν».

Ἡ «Ζωὴ» εἰς τὸ φύλλον τῆς 25ης Νοεμβρίου καὶ εἰς σημείωμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ νέα περιπέτεια» ἐσχολίασε πικροχόλως τὴν σύγκρουσιν Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ μὲ τρόπον προσβάλλοντα βαναύστος τὴν ἀλήθειαν ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν τῆς ὀργανώσεως τούτης εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν μας ὀργανισμόν.

Διότι τὸ ἐν λόγῳ σημείωμα διέπεται ὑπὸ πνεύματος, τὸ ὁποῖον παρέχει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ «Ζωὴ» δὲν αἰσθάνεται ἐαυτὴν συνδεομένην μὲ τὴν ἐμπαιχθεῖσαν καὶ προσηλακίζομένην ὑπὸ τῆς Πολιτείας Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ βλέπει τὴν τελευταίαν ἀφ' ὑψηλοῦ καὶ μακρόθεν, καὶ ὡς ἀξίαν κατακρίσεως. Ἐρχεται οὕτω, μὲ τὴν στάσιν τῆς αὐτῆς ἢ «Ζωῆς» νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς τὴν ἀνέκαθεν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς προβαλλομένην κατηγορίαν, ὅτι τοῦλάχιστον ὑποσυνειδητῶς, ἂν ὄχι ἐν ψυχῶ σκέψει, ὑπάρχει μία μοντανίζουσα ἐν αὐτῇ τάσις, ἐμπνεούσα ἀσυμπαθῆ αἰσθήματα ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ καλλιεργοῦσα τὴν ἰδέαν, ὅτι ἐκτός τῶν ὀρίων τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἀδελφότητος δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν πραγματικότητα Ἐκκλησία.

Ἡ «Ζωὴ», μὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὴν εὐπρόπειαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τῆς δημοσιογραφίας, ἤθελε ν' ἀναρῆ τὴν τοιαύτην κατηγορίαν. Ἀλλὰ τὴν φορᾶν αὐτὴν δυστυχῶς δὲν ἐβάδισεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς

καὶ δὲν ἐπέλεξε μετὰ τῆς προσοχῆς τὰς λέξεις τῆς ἀλλὰ ἐπέδειξε ὅπως διάφορον πρόσωπον.

Οἱ κακόβουλοι θὰ σπεύσουν ἀσφαλῶς νὰ συναγάγουν ἐκ τούτου βεβαίως τῆς τερατώδους εἰκόνας, τὴν ὁποίαν ἔχουν ἀνέκαθεν περὶ τῆς πραγματικῆς θέσεως τῆς «Ζωῆς» ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλὰ καὶ οἱ καλοπροαίρετοι θὰ κλονισθοῦν εἰς τὴν διάθεσίν των, νὰ βλέπουν τὴν «Ζωὴν» μὴ ὑγιῶς ἔχουσαν ὡς πρὸς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν τῆς φρόνημα. Καὶ τοῦτο εἶναι βλαπτικὸν καὶ μεγάλη ζημία διὰ τὸ ὄνομά της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν.

Ξενιζόμεθα ἀληθῶς.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν, μόνος αὐτὸς ἐξ ὅλων τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν, ἐξεδηλώθη θερμὸς καὶ ἀδιάλλακτος συνήγορος τῶν Κυβερνητικῶν ἐνεργειῶν. Καὶ τοῦτο χάριν τῆς νομιμότητος, ὡς εἶπε εἰς τὴν ἐπισκεφθεῖσαν αὐτὸν Συνοδικὴν ἐπιτροπὴν. Φαίνεται τοιοῦτοτρόπως πιστεύων, ὅτι ἡ ἠθικὴ ἐξαντλεῖται ἐντὸς τῆς ἐκάστοτε νομικῆς μορφῆς καὶ διατυπώσεως, αἱ ὁποῖαι προφανῶς κατ' αὐτὸν ἀποτελοῦν τὴν ὑψίστην ἐκδήλωσιν τῆς ἠθικῆς ἐνεργείας καὶ ζωῆς.

Καὶ βεβαίως οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν μεγίστην ἀξίαν τοῦ νόμου. Ἀλλ' αἱ ἀπαγορευτικαὶ ἐκάστοτε διατάξεις του εἶναι στοιχειώδεις ἠθικαὶ διατάξεις· εἶναι ἠθικαὶ ἀπαιτήσεις, ἔχουσαι κοινωνικὸν μᾶλλον χαρακτῆρα. Καὶ ἡ ἀξία των ἔγκειται, διότι προστατεύουν τὸν ἄνθρωπον κατὰ πάσης ἐπιβουλῆς καὶ κατὰ πάσης ἀθαιρεσίας καὶ βιαιότητος ἐκ μέρους τῶν ὁμοίων του.

Καὶ ἀληθῶς ξενιζόμεθα, πῶς πολιτικὸς τόσοσὸν ὁμολογουμένως εὐφρῆς ὅσον ὁ ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν, ἠνέμισε καὶ ὕψωσε τὸ λάβαρον τῆς νομιμότητος, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἀπόλυτον ταυτισμὸν του μετὰ τὰς Κυβερνητικὰς ἐνεργείας. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀγνοῆ, ὅτι ἡ ἠθικὴ τοῦ νόμου ἐδρῖσκει τὴν πληρότητα τῆς μορφῆς τῆς εἰς τὸν Φαρισαϊσμὸν, τὸν ὁποῖον τόσοσὸν ἀμειλίκτως κατεδίκασε καὶ ἐμαστίγωσε τὸ ἀφευδὲς στόμα τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι.

Τὴν ὅπως θλιβερὰν καὶ ἀπαράδεκτον κρίσιν σχέσεων Κράτους καὶ Ἐκκλησίας ἐνέτεινεν ἀναμφιβόλως, μετὰ τὴν στάσιν του, ὁ καθημερινὸς τύπος. Στάσιν ἢ ὁποῖα δυστυχῶς πᾶν ἄλλο ἢ ἀντικειμενικὴ εἶναι καὶ μαρτυρεῖ πολλὴν ἀπροσεξίαν, καὶ ὑποτονίαν τοῦ θρησκευτικῆς συναισθήματος, καὶ ἀγνοίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

Καὶ βεβαίως δὲν διεμόρφωσεν ὁ τύπος τὴν κρίσιν. Τὰ αἰτία τῆς εἶναι βαθύτερα. Καὶ ὄφισταντι ἀπὸ μακροῦ χρόνον, ὀφειλόμενα εἰς οὐσιώδη διαφορισμὸν ἀντιλήψεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ὄφειλεται ἐπίσης ἡ κρίσις εἰς τὴν ἐπίμονον καλλιέργειαν ἀντικειμενικοῦ πνεύματος ὑπὸ ἐνίων θρησκευτικῶν ὀργανώσεων, αἱ ὁποῖαι πιστεύουν ἐγωϊστικῶς, ὅτι αὐταὶ εἶναι οἱ γνήσιοι φορεῖς τοῦ Χριστιανικοῦ βιώματος.

Καὶ οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν συμβολὴν των εἰς τὸν φωτισμὸν τῆς Χριστιανικῆς συνειδήσεως. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι, ὅτι αἱ σχέσεις των πρὸς τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν ὑπῆρξαν πάντοτε τυπικαί, καὶ πᾶν ἄλλο ἢ ἐξαντλοῦν τὴν Χριστιανικὴν ἀγάπην. Καὶ διὰ τοῦτο, ἐνῶ ἄριστα γνωρίζουν, ὅτι εἰς τὸν οἶκον τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς ὑπῆρξαν πάντοτε καὶ «χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκευῆ», ἀλλὰ καὶ τινὰ ὀστράκινα ἢ ξόλινα» ἐπισημαίνον πᾶσαν ἐπιτροπὴν καὶ νόμοθετοῦν συχνότατα ἀνεμύλια καὶ ἀσύστατα θροῦλάματα.

Καὶ οὐδέποτε εἶδομεν προϋόμενον τὸν ἐνθουσιασμόν των διὰ τὸ ἐπιτελούμενον, τόσοσὸν ἀθροῦβως, ἔργον ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας μας. Τῆς ὁποίας ἡ κοινωφελὴς καὶ πνευματικὴ δρασις ἐντείνεται συνεχῶς μετὰ ἀποτελεσματὰ νὰ καθίσταται ἀδιαλείπτως ἀνωῦσα ἢ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ προκειμένου περὶ τοῦ μεταθετοῦ ἀνήγαγον τοῦτο εἰς περιωπὴν· καὶ τὸ κατεσκευασμένην εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ὡς «κατάρατον» καὶ ὡς ἀποβλέπον ἀποκλειστικῶς εἰς «χρυσῶν θέρους». Ἐνῶ ἄριστα γνωρίζουν, ὅτι καὶ ἐνθεσμον εἶναι, καὶ ὅτι πάντοτε ἡσκήθη ἐθνοφελῶς ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Μία σκηνή.

Δημοσιεύομεν, ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου σχολίου, τὴν κατωτέρω σκηνὴν ποὺ ἐξετυλίχθη εἰς τὸ πεζοδρομῖον ἔξω τοῦ περιβόλου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Ζώνης, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ χειροτονηθῇ ὁ προκριθεὶς ὡς Μητροπολίτης Ζιχνῶν λόγιος καὶ ζηλωτὴς Ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος Βαλληνδράς. Τοῦτο εἶχε καταληφθῆ ἐνωρὶς ἀπὸ ὀλίγους ἐξάλλους κραυγασίας, οἱ ὁποῖοι ἐφρονάσκον «ἀνάξιος», «ἀνάξιος».

— «Τὸν γνωρίζετε τὸν χειροτονούμενον». Ἐρωτᾷ εἰς πολίτης;

— «Ὁχι. Οὔτε καὶ μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ τὸν γνωρίσωμεν», ἀπαντᾷ εἰς ἐξ αὐτῶν, ὅστις καὶ ἐφαίνετο καθοδηγῶν τὴν ὀλιγάριθμον ἐγκάθετον ὁμάδα.

— «Τότε, πῶς φωνάζετε ἀνάξιος; Εἶναι τοῦτο ἐντιμον; Καὶ εἶναι Χριστιανικόν»;

— «Ἐσένα τί σ' ἐνδιαφέρει; Ἀποῦ ὅμως θέλεις νὰ μάθης, φωνάζομε γιὰτὶ εἶναι ὅλοι τους παράνομοι καὶ ἀντάρτες καὶ δὲν σέβονται τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας».

— «Δὲν μοῦ λέτε, σᾶς παρακαλῶ, συνεχίζει ὁ πολίτης, εἰσθε Θεολόγος ἢ μῆπως εἰσθε νομικός»;

— «Δὲν εἶμαι οὔτε τὸ ἓνα, οὔτε καὶ τ' ἄλλο. Εἶμαι, ἀποῦ θέλεις νὰ ξέρης, γιαιτρός».

— «Μᾶλλον ἔχετε ἀνάγκην ἱατροῦ· καὶ μάλιστα κατεπεύγουσαν», ἀπαντᾷ ἀπομακρυνόμενος ὁ πολίτης.

Καὶ τὸ ἀκροατήριον ἐξέσπασεν εἰς ἀκρατήτους γέλωτας καὶ χειροκροτήματα, ἐνῶ «ὁ φανατικὸς διώκτης τῆς ἀνταρσίας» ἐξέσπα εἰς βαναυσολογίας.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΑΥΤΗΣ

Με πρωτοφανείς έκδηλώσεις δοξολογίας πρὸς τὸν Ὑψιστον, εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν σεπτὴν Ἱεραρχίαν καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν ταπεινότητά μου μᾶς ὑπεδέχθη σύμπας ὁ λαὸς καὶ παρηκολούθησε με δάκρυα χαρᾶς τὴν χειροτονίαν. Μετὰ τὴν εἴσοδόν μας εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον ἐπὶ ὥρας ἐξεδηλώθησαν αἰσθήματα ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς. Ἐπιτροπαὶ τῆς ὑπαίθρου καταφθάνουν συνεχῶς καὶ ὑποβάλλουν συγχαρητήρια καὶ σέβη αὐτῶν ἐκδηλοῦσαι τὴν χαρὰν των ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ καὶ ἐγκαταστάσει.

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ
† Ὁ Πολυανῆς ΧΑΡΙΤΩΝ

Ἐκφράζομεν θερμὰς εὐχαριστίας δι' ἐκλογὴν πατρὸς Χαρίτωνος ὡς Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου. Ἡ χειροτονία του ἐπλήρωσε τὰς ψυχὰς ὁλοκλήρου τοῦ ποιμνίου ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς Ὑμᾶς.

Ἱατρικὸς Σύλλογος Κιλκίς.

Ἀρχηγὸν ΕΡΕ Παναγιώτην Κανελλόπουλον ἀπεστείλαμεν κατωτέρω τηλεγράφημα: «Λαὸς Αἰτωλοακαρνανίας πανηγυρίζει ἐγκατάστασιν νέου Μητροπολίτου Θεοκλήτου χειροτονηθέντος συμφώνως κανόνας Ἐκκλησίας. Ἐκτιλήσεται διότι Ἀρχηγὸς ΕΡΕ, διακρινόμενος διὰ φιλόθηρκα αἰσθήματα διανοεῖται συγκαταλεχθῆ μετὰ κυβερνώντων ἐν ἀνομίᾳ καὶ ψευδολογίᾳ καὶ ἐμπαιγμοῖς, ταπεινῶντων λαὸν ἐπὶ διετίαν, διότι εὐρίσκονται μακρὰν θρησκείας Ἰησοῦ Ναζωραίου. Ἐάν συγκαταλεγώμεθα μεταξύ ἀγωνιστῶν ΕΡΕ, πληροφοροῦμεν ἀξίωσιν ἀντιπαθῆτε ἀντιθρησκευτικὰς ἐνεργείας Κυβερνήσεως καὶ ὀργανώσεων ἐχουσῶν συμφέροντα καὶ ἀναμένομεν διδάγμα μέχρι κατακρημνίσεως κυβερνώντων. Συμφέρον Ἔθνος, Ἐκκλησίας καὶ ΕΡΕ ἐπιβάλλει ἀνωτέρω πρᾶξιν, ἵνα χάρις Παναγίου Πνεύματος ἐπισκίαση παράταξιν καὶ ἀναδείξῃ πάλιν ἀνταξίαν ἡγεσίαν φιλοθρήσκου ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς νέαν ἐξόρμησιν εἰς ὁδὸν πεπρωμένων.

Ἐφημερίδες «Λαὸς Μεσολογίου» καὶ
«Αἰτωλοακαρνανικὴ Ἥχώ Ἀγρινίου»

Λαὸς Δήμου Ἀξιουπόλεως πανηγυρίζει δι' ἐκλογὴν ὡς Μητροπολίτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου τοῦ ἀξίου κληρικοῦ καὶ ἐπὶ 30ετίαν ἱεροκήρυκος τοῦ ἀρχιμανδρίτου Χαρίτωνος Συμεωνίδου, προσφέροντος καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του ἀκόμη καὶ δὴ κατὰ τὰς δυσκόλους καὶ χαλεπὰς περιόδους δι' Ἐκκλησίαν καὶ Ἔθνος.

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ
ἔπονται ὑπογραφαὶ

Διδάσκαλοι ἀκριτικοῦ Νομοῦ Κιλκίς μετὰ σύμπαντος λαοῦ πανηγυρίζουν ἐπὶ ἐκλογῇ ὡς Ποιμενάρχου τοῦ ἀκτινοβόλου προσωπικότητος βάρδου ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἰδεωδῶν ἀρχιμανδρίτου Χαρίτωνος Συμεωνίδη. Ἐκφράζομεν ἀπειρον

καὶ ἔσαι εὐγνωμοσύνην των πρὸς Ἱεράρχας διὰ θεόπνευστον καὶ δικαίαν ἐκλογὴν γενομένην εἰς ἐποχὴν δοκιμασιῶν χριστεπανύμου Ἐκκλησίας.

Μετὰ ἀπείρου σεβασμοῦ διὰ τὸν διδασκαλικὸν σύλλογον Κιλκίς Πρόεδρος Ἀγτζίδης, Γραμματεὺς Λαζαρίδης

Πολεμισταὶ Νομοῦ Κιλκίς ἐπὶ πεφωτισμένη ἀποφάσει Ἱεραρχῶν ἀνακηρύξασιν ποιμενάρχην ἀκριτικῆς περιοχῆς Κιλκίς τὸν ἄξιον τοῦ λαοῦ ἀρχιμανδρίτην Χαρίτωνα Συμεωνίδη συγχαίρου Ὑμᾶς θερμότατα. Ἔστὲ δὲ βέβαιοι ὅτι ἀπόφασίς Σας εὐρίσκει σύμπαντα τὸν λαὸν Κιλκίς παρὰ τὸ πλευρὸν Σας καὶ πανηγυρίζοντα.

Ὁ πρόεδρος Θεοδόσης Τιμόθεος.

Βιοτεχνικὸς κόσμος Κιλκίς καὶ περιφερείας πανηγυρίζει δι' ἐκλογὴν πατρὸς Χαρίτωνος Συμεωνίδου ὡς Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου.

Διὰ τὴν Ἐνωσιν βιοτεχνῶν Κιλκίς καὶ περιφερείας
Κῶννος Γουγλίδης, Πρόεδρος
Ἀπόστολος Στεφούδης, Γραμ.

Χριστεπώνυμον κοινὸν πανηγυρίζει ἐκλογὴν Ἱεράρχου ἀκριτικοῦ Νομοῦ Κιλκίς Χαρίτωνος Συμεωνίδου.

Ἐνωσις Συνεταιρισμῶν Κιλκίς

Χριστιανοὶ παραμεθορίου κοινότητος εὐχαριστοῦμεν θερμῶς δι' ἐπιτυχῆ ἐκλογὴν Ἀρχιμανδρίτου Χαρίτωνος Συμεωνίδη ὡς Ποιμενάρχου μας. Ἀπαντες Χριστιανοὶ παρὰ τὸ πλευρὸν Ἱερᾶς Συνόδου.

Πρόεδρος Κοινότητος Ποντοηρακλείας
Χρῖστος Κουρτίδης

Σύμπας ὁ φιλόθηρκος λαὸς Νομοῦ Κιλκίς εὐχαριστεῖ ὑμᾶς διὰ τὴν ἐπαξίαν ἐκλογὴν πατρὸς Χαρίτωνος Συμεωνίδου ὡς Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου ἐκλογῇ τοῦ ὁποῖου πληροὶ χαρᾶς ἀπαντας ἡμᾶς.

Ἐμποροεπαγγελματικὸς Σύλλογος Κιλκίς
Κῶννος Κορωνίδης, πρόεδρος

Διοικητικὸν συμβούλιον Ἐνώσεως Γεωργικῶν Συναιτερισμῶν ἐξ ὀνόματος ἀγροτῶν Κιλκίς εὐγνωμονεῖ δι' ἀνάδειξιν Ἱεράρχου ἀξίου καὶ ἐνδεδειγμένου ἡγέτου μας.

Διοικητικὸν Συμβούλιον Ἐνώσεως

Ἡ Κοινότης Μεγάλης Στέρνας χαίρεται καὶ πανηγυρίζει ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἀρχιμανδρίτου Χαρίτωνος Συμεωνίδου. Συγχαρητήρια. Συγχαίρομεν τοὺς ἐκλέξαντας Ἱεράρχας.

Πρόεδρος Κοινότητος

Λαὸς Κωμοπόλεως Πολυκάστρου καὶ περιχώρων μὲ ἀφάνταστον χαρὰν καὶ ἀκράτητον ἐνθουσιασμὸν πανηγυρίζει, ἐφορτάζει τὴν ἐκλογὴν καὶ τοποθέτησιν ὡς Μητροπολίτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου τοῦ ἀξίου Κληρικοῦ μας ἐπὶ 30ετίαν Ἱεροκλήρικος τοῦ Ἀρχιμεινδρίτου κ. Χαρίτωνος Συμεωνίδου, ὅστις ὡς πνευματικὸς πατὴρ ἐνδιεφέρθη διὰ τὴν νεότητα καὶ ἐν γένει διὰ τοὺς Χριστιανοὺς τοῦ νομοῦ μας εἰς τὰς δυσκόλους καὶ χαλεπὰς ἡμέρας προσέφερεν ἑαυτὸν δι' Ἐκκλησίαν Χριστοῦ καὶ Ἔθνος. Ὡς Μητροπολίτης μὲ τὴν ἐν γένει πολιτείαν του καὶ τὴν ζωτικότητά που τὸν διακρίνει! θὰ ἐξυψώσῃ τὸ θρησκευτικὸν ἔθνικόν συναίσθημα τοῦ Ποιμίου τῆς Ἐπαρχίας. Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἀθανάσιος Μίκας, Πρόεδρος τοῦ Ἐμποροεπαγγελματικοῦ Συλλόγου Πολυκάστρου
Στέλιος Μότσας, Πρόεδρος Φορτοεφορτωτῶν
Ἀπόστολος Πατσαλῆς, Πρόεδρος Γ.Π. Συν/σμοῦ Πολυκάστρου
Γεώργιος Καρύδης, Πρόεδρος Γ.Π. Συν/σμοῦ Πολυκάστρου Β'
Ἀνστάσιος Τσασιδης, Πρόεδρος Συλλόγου Ἐνώσεως Βιοτεχ. Πολυκάστρου Β' Περιφέρειας

Συγχαρητήρια εἰς Ὑμᾶς καὶ Σύνοδον δι' ἐπιτυχή ἐκλογὴν Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ.κ. Ἀβραντινῆ ὡς Μητροπολίτου Ἀκαρνανίας.

Γεώργιος Τσόκλας
Σπύρου Μερκούρη 31

Ἐπιτρέψατε ὑποβάλλωμεν ταπεινῶς συγχαρητήρια καὶ εὐχαριστίας διὰ θεάρεστον καὶ θαρραλέαν ἀντιμετώπισιν πληρώσεως κενῶν ἐδρῶν. Ἀσεβῆς καὶ σκαϊὰ ἔναντι Ὑμῶν στάσις ἀνευλαβοῦς Κυβερνήσεως ἐξήγειρε σύμπαντα εὐσεβῆ λαὸν εὐγνωμονοῦντα Ἱεραρχίαν δι' ἐκλογὴν ἀξίων. Χριστιανικὸς Ὀμιλος Νέων Μητροπόλεως Μαρωεῖας παρὰ πλευρὸν Ἱεραρχίας καὶ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου ἔτοιμος δι' ἀγῶνας οἰασθήποτε μορφῆς ἔναντι ἐχθρῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας. Παρακαλοῦμεν συνεχίσατε ἀπτόητοι σωτηριῶδες ἔργον. Εὐσεβᾶστως ἐντολῇ Συμβουλίου.

Βασιλειάδης, Κοσμήτωρ.

Ὡς πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας οἱ φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν συγχαίρομεν Ὑμᾶς διὰ σθεναρὰν στάσιν ἔναντι Πολιτείας καὶ διὰ ἐπιτυχή ἐκλογὴν ἀρίστων. Ἐμμένοντες εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας θέλομεν ἀγωνισθῆ διὰ τὸ κύρος αὐτῆς.

Ὁ Φοιτητικὸς Θεολογικὸς Σύνδεσμος
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Κάτοικοι Κοινότητος Χέρσου καὶ συνοικισμῶν οἵτινες ἀγρῦπνως παρηκολούθουν τὰς ἡμετέρας ἐκλογὰς τῶν νέων Μητροπολιτῶν χαίρονται καὶ πανηγυρίζουν ἐπὶ τῇ ἐπαξίᾳ ἐκλογῇ Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἀρχιμεινδρίτου κυρίου Χαρίτωνος Συμεωνίδου, δοξάζουν τὸν Πανάγαθον Θεὸν ὅστις ἠδύδοκῃσεν τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀνωτέρω ἀξίου Κληρικοῦ προσκαλῶντας τοῦτον εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Ἀρχιερωσύνης καὶ συγχαίρουν τοὺς ἐκλέξαντας τοῦτον Ἱεράρχας.

Πρόεδρος Κοινότητος Χέρσου

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδομενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Μαρωεῖας ΤΙΜΟΘΕΟΣ
† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν: Ἀρχ. 50, 75, 100 ἔτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: 30 ἔτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἀφοῦ τὸ ἀγνοοῦν.

Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν εὐσεβῆ ἐλληρικὸν λαόν.

Ἀνακοινωθέντα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Τιμοθέου Μητροπολίτου Μαρωεῖας, Διαπιστώσεις ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ θέματος.

Τίτου Μητροπολίτου Παραμυθίας, Εἰσήγησις περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τῆς Πολιτείας καὶ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὰς ἄλλας ὁμοδόξους Ἐκκλησίας ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν Σχέδιον Νόμου ἀπερὶ ρυθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

Καρ. Φραγκίστα, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Γνωμοδότησις.

Ἱερέως Ἰωάννου Διώτη, ἐφημ. ἰ. ναοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν, Πρὸς διαφώτισιν τῶν ἀπληροφορητῶν.

Ἡ πλήρωσις τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν.

Παρατηρήσεων στήλη.

Τηλεγραφήματα πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν καὶ τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον αὐτῆς.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ
Μενάνδρου 4—Ἀθῆναι—Τηλ. 311.121

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἰασωνίδου 22 — Σούρμενα